

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

2^E JAARGANG

WOENSDAG 2 MEI 1917

No. 70

INHOUD	Blz.
NEDERLANDSCHE EN NEDERLANDSCH-INDISCHE MONSTER- KAMERS	321
De Uitvoercentrale in de Eerste Kamer	322
De Zomermelkregeling	324
De regeling van het Duitsch-Zwitsersch handelsverkeer ..	325
Goudproductie en goudbeweging in 1916	326
De buitenlandsche handel van Japan en Amerika in 1916 ..	327
INGEZONDEN STUKKEN:	
Clearing te Amsterdam	328
Staatsmonopolie van Levens- en Brandverzekering	329
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	329
MAANDCIJFERS:	
Emissies in April 1917	330
Spaarbankcijfers	330
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	331—338
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Het secretariaat van het weekblad is gevestigd te Rotterdam, Pieter de Hooghweg 122, telefoon no. 3000. Bijdragen en mededeelingen, den inhoud betreffende, gelieve men te zenden aan het secretariaat.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland, f 10,—, buitenland en koloniën f 12,— per jaar. Losse nummers 25 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

Mededeelingen betreffende abonnementen en advertentiën richt men tot Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, Den Haag.

1 MEI 1917.

Wel is waar blijft er op de geldmarkt goede vraag bestaan en heerscht er eenige meerdere levendigheid, maar in den stand der koersen is dit ook deze week nog niet tot uitdrukking gekomen.

De notering van particulier disconto liep in het begin der week iets op, zoodat algemeen 2¼ pCt. betaald moest worden voor het disconteerden van prima papier, later kwam echter meer aanbod van geld, zoodat voor 1½ tot 2½ pCt. kon worden afgesloten.

De notering voor prolongatie-rente was 2% à 2½ pCt. * * *

Nogmaals doet de Minister van Financiën een beroep op de geldmarkt tot het plaatsen van Schatkistpapier. Ook nu weder wordt voor een totaal bedrag van 30 miljoen gulden aangeboden in dezelfde soorten als voor veertien dagen, n.l. schatkistpromessen met looptijd van drie en zes maanden en 4½ pCt. schatkistbiljetten met looptijd van een jaar.

De wisselmarkt blijft nog steeds onregelmatig. De verbetering in de koersen voor Londen, Parijs en New York werd Dinsdag weder plotseling onderbroken door een sterken val. De volgende dagen trad echter weder direct een herstel in, zoodat de slotnotering niet veel lager was dan de vorige week. De koers voor Berlijn was eveneens aanvankelijk flauw met een later intredende verbetering; de schommelingen waren echter deze week slechts gering.

Te Berlijn bleef de dagelijksche stijging van 1 Mark van den koers voor Holland ook deze week verder doorgaan, zoodat Zaterdag 265,— genoteerd werd. De spanning tusschen de notering hier en die te Berlijn, welke enkele weken geleden tot 7 pCt. was gestegen, is nog slechts gering.

* * *

In den weekstaat van de Nederlandsche Bank zijn enkele beduidende veranderingen, welke echter slechts gedeeltelijk in verband staan met de maandswisseling. De rekening-courant-saldi van anderen zijn met f 14 miljoen verminderd. De overige veranderingen zijn echter ontstaan door de behoeften van de Regeering en door den invoer van goud, dat deze week na geruimen tijd van stilstand; naar men zegt over de oostelijke grens ons land is binnengekomen. De goudvoorraad vermeerderde n.l. met zes miljoen; de Binnenlandsche wissels met zeven miljoen schatkistpromessen en de biljetten-omloop vermeerderde met 18 miljoen.

NEDERLANDSCHE EN NEDERLANDSCH- INDISCHE MONSTERKAMERS.

In de Memorie van antwoord behorende bij de begroting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1917, heeft de Minister van Koloniën in verband met de in het voorloopig verslag gemaakte opmerkingen een en ander medegedeeld omtrent de plannen ter bevordering van den kolonialen handel. De afdeling Nijverheid en Handel van het Departement van Landbouw te Buitenzorg zal zich in het vervolg ook bezig gaan houden met de bewerking van de voor Indië thans van zoo groot belang zijnde nieuwe afzetgebieden van Indische voortbrengselen. Dit zal plaats hebben met onthouding van voor den handel ongewenschte bemoeiingen en met eerbiediging van het particulier initiatief; verwacht wordt, dat objectieve voorlichting ongetwijfeld goede gevolgen zal hebben. Daartoe wordt in de eerste plaats noodig geoordeeld de inrichting van koloniale *monsterkamers* en *monsterverzamelingen* in het buitenland en de aanstelling van koloniale handelsagenten. Met de inrichting van die monsterkamers en verzamelingen zal aanstonds een aanvang gemaakt worden. De Monsterkamers,

welke onder beheer van bedoelde handelsagenten komen, zullen gevestigd worden te New York, San Francisco, Tokio, Sydney, Melbourne, Parijs, Weenen en Kopenhagen. De koloniale handelsagenten zullen zich bezig houden met het verzamelen van gegevens in den vreemde ten behoeve van den kolonialen handel en met het verstrekken van inlichtingen over de voortbrengselen van de Nederlandsche koloniën. Voor de inrichting van monsterverzamelingen komen de volgende standplaatsen van Nederlandsche consulaire ambtenaren in aanmerking: Bremen, Hamburg, Petrograd, Håvre, Marseille, Zürich, Genua, London, Liverpool, Antwerpen, Athene, Triëst, Lissabon, Barcelona, Stockholm, Shanghai, Kobe, Kaapstad, Buenos Aires, Rio de Janeiro, Quebec, Montreal, Brisbane, Freemantle en Adelaide. Om een voortdurende verbinding met de practijk te krijgen, zal de voorlichting gevraagd worden van een kleinen raad, bestaande uit personen uit de Indische handelswereld, terwijl wat de tewerkstelling der koloniale handelsagenten betreft, de steun zal verzocht worden van het Departement van Buitenlandsche Zaken.

Bovenstaande uiteenzetting van den Minister van Koloniën omtrent de plannen, welke aan zijn Departement en bij de Indische Regeering bestaan omtrent de wijze waarop aan de koloniale voortbrengselen in den vreemde meerdere bekendheid zal worden gegeven, is in het laatst der maand Januari l.l., overgenomen in onze groote dagbladen. Te weinig is aan deze plannen de aandacht geschonken door hen, die in de laatste maanden in de Nederlandsche economische tijdschriften hunne denkbeelden omtrent de voorbereiding van Nederland op handelsgebied hebben aangegeven. Het is mogelijk, dat men na kennisneming van dit gedeelte der memorie van antwoord, deze plannen als uitsluitend voor Indië bedoeld, geheel op zichzelf heeft beschouwd en er niet verder bij heeft stilgestaan. Toch verdient het behandelde onderwerp met het oog op de toepassing er van voor de voortbrengselen der Nederlandsche nijverheid, in hooge mate onze aandacht. Immers wanneer weldra zal worden overgegaan om het totstandkomen van Nederlandsche monsterkamers in Europeesche en overzeesche centra te bevorderen, zal bij de uitvoering verband kunnen worden gezocht met de koloniale monsterkamers. Men zal b.v. overleg kunnen plegen omtrent het gemeenschappelijk huren van geschikte lokaliteiten; de huurprijzen in den vreemde zijn gewoonlijk in vergelijking met de onze zeer hoog, zoodat deze bedragen, in verhouding tot het totaal der kosten van gewicht zijn. Er zullen verder nog vele andere uitgaven zijn, welke gemeenschappelijk gedragen kunnen worden, zonder dat zulks aan de zelfstandige werkzaamheid van beide deelen schaad. Blijkens een bericht in Amerikaansche bladen is te San Francisco tot stand gekomen een „commercial museum of the Netherlands” met het doel om de handelsbetrekkingen tusschen Californië en Nederland en Nederlandsch-Oost-Indië tot meerdere ontwikkeling te brengen. Volgens mededeelingen van een hier tijdelijk vertoovend Nederlander, die jaren lang in Californië heeft gewoond, komen vele Nederlandsche producten in aanmerking om ter Westkust der Vereenigde Staten een afzetgebied te vinden. Wanneer men in Nederland een algemeen plan voor de vestiging van monsterkamers zal vaststellen, verdient het aanbeveling ook op andere centra der Vereenigde Staten en van Canada acht te slaan. Aanvankelijk zal te New York en te Montreal een monsterkamer moeten komen, en blijken deze instellingen nuttig te werken, zoo zullen dergelijke monsterkamers ook in andere plaatsen van Noord-Amerika gevestigd kunnen worden. Wat Zuid-Amerika aangaat wordt in verband met de stoomvaartverbinding der Koninklijke Hollandsche Lloyd in de eerste plaats gedacht aan Buenos Aires en Rio de Janeiro. Vooral in eerstgenoemde plaats zullen de kosten eener monsterkamer belangrijk zijn, tenminste wanneer men goed voor den dag wil komen en dit is een hoofdver-

eischte. Een voordeel is ook hier, dat partij getrokken zal kunnen worden van de kennis en ervaring der aldaar gevestigde Nederlanders. Wat de Westkust van Zuid-Amerika betreft, werd dezer dagen in de Eerste Kamer door oud-Minister Kraus nog gewezen op het belang voor ons van Chili. Ook Santiago komt in aanmerking voor het vestigen eener Nederlandsche Monsterkamer.

Ter Jaarbeurs te Utrecht, waar in het algemeen veel belangstelling bestond voor Nederlandsche monsterkamers in den vreemde, was deze voor het plan eener dergelijke instelling te Kaapstad zóó groot, dat de totstandkoming vermoedelijk spoedig haar beslag zal krijgen. Met de reeds bestaande monsterkamer te Johannesburg, voor welke eene toenemende belangstelling van de Nederlandsche fabrikanten kan aangetoond worden, zal op deze wijze voorloopig een voldoende propaganda voor de Nederlandsche producten in de Unie van Zuid-Afrika gemaakt kunnen worden. Bijzonder groot was ter Jaarbeurs de belangstelling voor de in Zuid-Afrika bijeengebrachte verzameling monsters van aldaar gangbare fabrikaten, met bijbehoorende rapporten. Eene dergelijke verzameling, mits met zorg en oordeelkundig bijeengebracht, is van veel nut voor onze industriëelen. Het zal ten zeerste aanbeveling verdienen om dergelijke verzamelingen ook met betrekking tot andere landen te laten bijeenbrengen. Zooals vanzelf spreekt moet de persoon, die met het bijeenbrengen der monsters en het opstellen der rapporten belast wordt, de noodige kennis van het vreemde afzetgebied bezitten en commercieel zijn aangelegd, vandaar dat niet ieder voor dit soort werk geschikt is, en dat deze werkzaamheden behoorlijk gesalarieerd moeten worden.

Volgens ontvangen mededeelingen valt in Australië nog heel wat te verrichten ter uitbreiding van het afzetgebied der Nederlandsche nijverheidsartikelen. Voor het vestigen van monsterkamers zouden in den eersten tijd in aanmerking komen Melbourne en Sydney. Voor het vervoer van Nederlandsche goederen naar Australië kan gebruik gemaakt worden van de Nederlandsche stoomschepen op Indië en van daar tot Australië van den dienst der Koninkl. Paketvaart Maatschappij. Bij onze consulaire vertegenwoordiging in Australië zal voor eventueele oprichting van genoemde monsterkamers ook wel belangstelling worden aangetroffen. Wat Britsch-Indië aangaat, bestaat er alle aanleiding om te Calcutta meerdere bekendheid te verschaffen aan de Nederlandsche artikelen.

Voorzover de landen buiten Europa betreft, zal men zich voorloopig kunnen beperken tot het oprichten van monsterkamers in de boven aangegeven centra. Niet alle overzeesche landen komen voor vestiging eener monsterkamer van Nederlandsche nijverheidsartikelen in aanmerking. Later na opgedane ervaring voor een bepaald gebied kan tot uitbreiding van het aantal monsterkamers in zoo'n gebied worden overgegaan.

Voor wat Europa zelve betreft zoude eene opsomming van hoofdsteden en groote havenplaatsen overbodig zijn. Het valt bijna niet te betwijfelen, dat meerdere bekendmaking onzer nijverheidsartikelen in voornamelijk Europeesche plaatsen aan onze nijverheid slechts ten goede zal kunnen komen.

H. C. O.

DE UITVOERCENTRALE IN DE EERSTE KAMER.

De mededeelingen, een paar weken geleden door de ministers van Financiën en van Landbouw gedaan, omtrent de plannen tot centralisatie van den in- en uitvoer, hebben j.l. Donderdag in de Eerste Kamer bij de behandeling van de begroting van het Departement van Landbouw aanleiding gegeven tot een discussie, waarbij den minister critiek niet werd gespaard en die er ten slotte toe leidde, dat van regeeringswege over de plannen meer licht werd verspreid.

In zijn antwoord toch deelde de minister mede, dat door hem op 24 Maart aan „degenen, van wie wij meenden, dat zij in de eerste plaats moesten worden gehoord,” een uitnodiging werd gericht om enkele dagen later op zijn Departement met den minister en zijn ambtgenooten van Buitenlandsche Zaken en Financiën bijeen te komen om de middelen te bespreken om te komen tot een concentratie van den export. Deze concentratie werd, aldus het uitnodigingschrijven, in de eerste plaats noodzakelijk geacht in verband met de wijze van betaling der verschillende oorlogvoerenden. Het schrijven somt daarnaast nog als andere dringende redenen op:

„het zooveel mogelijk beschikbaar houden van de credietmiddelen onzer bankinstellingen voor binnenlandsche doeleinden;

„het meer regelmatig verdeelen van de lasten van den export over de verschillende te exporteerende artikelen;

„het uitbreiden van de binnenlandsche voorziening tegen passende prijzen;

„de wenschelijkheid, om, voorzover de overheid daarop rechtstreeks of indirect invloed kan uitoefenen, de binnenlandsche productie van levensmiddelen en huishoudelijke artikelen gelijkmatiger dan tot nu toe dienstbaar te maken aan de binnenlandsche behoeften bij een mogelijke afsluiting van den toevvoer;

„het beter in de hand hebben van den uitvoer ook na de mobilisatie;

„de groote wenschelijkheid sterker te staan tegenover het buitenland ten einde betaling van voor het buitenland geëxporteerde goederen in de eerste plaats te verkrijgen in grondstoffen en hulpstoffen, waaraan onze nijverheid en landbouw behoefte hebben en de betaling met credietpapier of met goud tot den tweeden rang terug te brengen.”

Ten einde deze doeleinden te verwezenlijken werd de stichting wenschelijk geacht van een naamlooze vennootschap, die optreedt met het doel het algemeen belang te dienen. Consenten van uitvoer zullen slechts door haar bemiddeling kunnen worden verkregen, terwijl de vennootschap zelve op eigen naam den ganschen in- en export van ons land zal bezorgen.

Naast deze vennootschap werd in het schrijven de oprichting noodzakelijk geacht van een bank, welke met haar in nauwe relatie staat en ervoor zal hebben te zorgen, dat, voorzover de exporten naar het buitenland met credietpapier worden betaald, dat niet tegenover vorderingen wegens ingevoerde grond- en hulpstoffen kan worden ingewisseld, dit credietpapier rechtstreeks of indirect genomen wordt door de belanghebbende producenten en exporteurs. Ook hiervan zullen de eventueele overschotten in 's Rijks kas vloeien.

De statuten, die eenvoudig kunnen zijn, zullen, wat de naamlooze vennootschap betreft, het eindoordeel in alle beslissingen bij den minister van Landbouw laten, wat de bank betreft, bij den minister van Financiën.

Is hiermede de hoofdinhoud van het uitnodigingschrijven weergegeven, de bedoeling is, dank zij de discussie, op verschillende punten nog verduidelijkt.

De vennootschap zal in beginsel den ganschen in- en uitvoer van ons land, onze eigen productie zoo goed als de nog hier te lande aanwezige Indische producten omvatten. Of ook, zooals de heer Cremer vroeg, de producten als suiker en rubber, die thans direct van Indië naar Engeland, Amerika en andere landen worden verkocht en verscheept, onder de regeling zullen vallen, werd door den Minister niet medegedeeld. Wel, dat het uitvoerverbod voor tabak, dat velen, o.a. den president van de N.O.T., volkomen heeft verrast, er niet mede samenhang.

De vennootschap zal — aldus de minister in antwoord op den heer Stork — niet optreden als louter provisiegienend tusschenpersoon, maar als zelfstan-

dige tusschenschakel tusschen den binnenlandschen producent en den buitenlandschen afnemer en omgekeerd. De vennootschap koopt op eigen naam, wanneer het uit te voeren goederen betreft, tegen den door haar billijk geachten prijs, die geheel los staat van wat zij in het buitenland kan maken, en handelt bij verkoop van in den vreemde aangekochte goederen desgelijks. Haar monopolie is volstrekt.

Intusschen was omtrent dit laatste punt de Minister niet geheel consequent. De heer Stork stelde het voorbeeld, dat een fabrikant een contract heeft aangegaan voor de levering van een machine op Java of Cuba; zal dan de vennootschap zich in het contract mengen, den fabrikant geven wat zij den kostprijs met een billijke winst acht en zelf de machine verkopen? Neen antwoordde de Minister. „Er wordt door die maatschappij niets geleverd, maar er is een fabrikant, die machinerieën heeft te vervoeren naar Cuba, en die fabrikant kan aantonen, dat de prijs, dien hij voor die machinerieën krijgt, gelijk staat met den kostprijs en een zekere winst.” Erg duidelijk is het antwoord niet, het voorbeeld, dat zonder bezwaar met tientallen anderen vermeerderd kan worden, is echter uitnemend geschikt om de ontzaglijke moeilijkheden en tegelijk de verreichende bevoegdheid te illustreren, die de regeling voor de op te richten vennootschap zal medebrengen. Ook tegenover den landbouw, voor wien de heer De Boer ernstige gevaren ducht. Op dit punt dacht de Minister evenwel anders. Thans stellen Engeland, Duitschland en de Minister de prijzen vast, in de toekomst een centraal lichaam. Zal dit zooveel verschil maken?

Ernstiger, en het was speciaal de Minister, die hierop wees, is, dat met de opheffing van alle vrije verkeer met den vreemde, onze eigen buitenlandsche handel, import zoo goed als export, in den volstrekten zin uitgeschakeld wordt. „Het waren deze bezwaren — aldus de heer Posthuma — die mij als Minister van Handel, zoo lang mogelijk hebben doen verzetten tegen een dergelijke export-centrale.” Intusschen de algemeene belangen, die de Minister aanwezig achtte, hebben bij hem den doorslag gegeven, mits dan ook niet alleen de landbouw, doch alle bedrijfstakken in de regeling werden opgenomen.

Ontkend kan niet worden, dat tegenover de ernstige bezwaren, die tegen dit inderdaad zeer diep ingrijpen in het bedrijfsleven kunnen worden ingebracht, de voordeelen staan, die vooral thans concentratie van in- en uitvoer beide in een hand biedt. Is om dit doel te bereiken echter wel een zoodanige opzet noodig, vroeg de heer Van Nierop?

Nog een andere zijde van het vraagstuk bracht de heer Stork naar voren: „Een derde bezwaar, dat ik hier wil opperen — aldus de heer Stork — is, dat wij hier weer zouden krijgen — dat begrijp ik althans — een naamlooze vennootschap, dus een vereeniging van bijzondere personen, die voor ons den baas zouden spelen. Wij kennen zulk een maatschappij reeds in de N.O.T., waaraan wij ons in vele opzichten moeten onderwerpen. Ik zal van de N.O.T. geen kwaad zeggen. Ik erken, dat de heeren, die daaraan verbonden zijn — al zijn zij niet zoo belangloos als men wel eens vermoed heeft — heel groote diensten aan ons land hebben bewezen, maar of het aangenaam is, dat wij ons in alle mogelijke opzichten hebben te onderwerpen aan hetgeen de heeren bepalen en vaak apodictisch voorschrijven, meen ik te mogen betwijfelen. Als er eenmaal over ons gebaad moet worden, dan heb ik liever, dat dit geschiedt door de Regeering dan door onze gelijken.” Een beschouwing van den heer Stork, die, het zij in het voorbijgaan gezegd, een eenigszins ander standpunt vraadt dan indertijd in de kolenquaestie, en waarvan de burgemeester van Rotterdam wellicht met zeker genoegen zal kennis nemen.

Ten slotte werd door den heer Van Houten een motie ingediend, waarbij de Kamer als hare meening

uitspraak, dat de instelling van het bedoelde lichaam, indien noodig geacht, behoort te geschieden bij speciale wet.

Gevraagd of de Regeering de motie aanvaardde, maakte de Minister eenige reserves. Op voorstel van den heer Colijn is hierop de motie in hoofdlijke stemming gebracht en met algemeene stemmen aangenomen. Een besluit, toe te juichen niet enkel om de zaak zelf, die ingrijpend als zij is, een openbare behandeling in hooge mate wenschelijk maakt, maar ook omdat het votum een reactie beteekent tegen het beginsel, dat zoo spoedig niet een begrotingspost in de zaak gemoeid is, de Regeering uit hoofde harer regeermacht tot elken maatregel bevoegd is, een beginsel, dat thans hoogtij viert, doch waarover ook uit staatsrechtelijk oogpunt nog wel het een en ander valt te zeggen.

Aangeteekend zij ten slotte, dat de Minister in den loop van de discussie mededeelde, dat in voorbereiding is een vertegenwoordigend lichaam van den grooten goederenhandel, den grooten geldhandel en de groote nijverheid en waarin bovendien de landbouw een plaats zal hebben. Een mededeeling, waarvan velen met voldoening zullen kennis nemen.

DE ZOMERMELKREGELING.

Men schrijft ons:

Veehouders zoowel als handelaren voerden tegen de vorige regelingen der melkvoorziening steeds als grief aan het puur-automatische karakter dier regelingen. Basis was steeds de toestand van 1914, ongeacht de vraag, of die toestand op zichzelf toen normaal of abnormaal was. Een plaats, die bij toeval in 1914 een hoogen melkprijs had, hield dien ook later; hadden veehouder en handel door bijzondere omstandigheden in 1914 met verlies gewerkt, zoo werden zij ook genoopt in de oorlogsjaren daarmee voort te gaan. Allerlei ongewenschte verhoudingen deden zich voor. Melk uit eenzelfde plaats, onder gelijke verhoudingen geproduceerd, bracht verschillende prijzen op. Wie te Halfweg woonde, kreeg minder voor de melk, wanneer hij naar Haarlem dan wanneer hij naar Amsterdam leverde. Uit Zevenhuizen werd melk geleverd naar Rotterdam, Gouda en Den Haag, maar in elk der gevallen waren de prijzen verschillend. Te Gouda had in den zomer van 1914 een concurrentiestrijd tusschen de melkhandelaren gewoed — de oorlogsjaren handhaafden de te lage winstmarge. De veehouders om Amsterdam hadden in den zomer 1914 eenige verhooging van den melkprijs veroverd, terwijl te Rotterdam juist een daling was opgetreden — het bevrizingssysteem handhaafde het Amsterdamsche voordeel en het Rotterdamsche nadeel.

Het is de groote verdienste der melkregeling voor den zomer 1917, dat zij breekt met een systeem, hetwelk oude fouten steeds vergrootte. Thans geldt, wat de veehouders betreft, over het geheele land één prijs: elf cent per liter, afgehaald aan de boerderij; alleen in de z.g. eigenlijke consumptiemelkstreek: de beide Hollanden en Utrecht is de prijs een halve cent hooger. Het gedeelte van Noord-Holland boven IJ en Noordzeekanaal, dat niet naar de Zaanstreek en Amsterdam levert, en het deel van Zuid-Holland, beneden Maas en Lek, dat niet naar Rotterdam of Dordrecht levert en hoofdzakelijk gemengd bedrijf heeft, wordt daarbij niet tot de eigenlijke consumptiestreek gerekend.

Is deze verandering van groote beteekenis voor den producent en handelaar, nog grooter is de verandering, die in zake de melkprijzen voor het grootste deel van het publiek is opgetreden. Elk dorpje, hoe laag de melkprijs ook was, genoot den afgelopen winter een toeslag van 2½ of 3 cent, en zoodoende kwam het, dat het publiek op tal van plaatsen niet meer dan 9 ct. voor de melk behoefde te betalen; te Tholen was de prijs zelfs 8½ ct. De nieuwe regeling maakt daaraan een eind, door te bepalen, dat men overal

den kostprijs van de melk moet betalen plus distributiekosten, een en ander tot een maximum van 13 cent per liter. Zijn ergens de distributiekosten nihil, dan betaalt men voor de melk 11 of 11½ ct., zijn de distributiekosten één cent, dan betaalt men 12 of 12½ cent. Eerst, wanneer de distributiekosten zóó hoog worden, dat de melk meer dan 13 ct. aan het publiek zou gaan kosten, wordt een toeslag gegeven, die maximaal 2½ ct. bedraagt. Voor het ontvangen van den maximum-toeslag komt alleen de melkhandel in de grootste steden in aanmerking; in andere plaatsen is de toeslag lager of ontbreekt zelfs. Daarbij wordt dan nog rekening gehouden met de categorieën van den melkhandel: de slijters en de inrichtingen, zoodat in het algemeen de slijter, wiens distributiekosten uiteraard lager zijn, geringer toeslag ontvangt dan de inrichting.

Voor verreweg het grootste deel van het land komt de nieuwe regeling dus neer op een prijsverhoging van de melk. In de kleinere steden is de opslag van 1 tot 2 ct.; op het platteland is vrijwel algemeen de prijsopslag 2½ ct.; te Tholen, waar de distributiekosten 1 ct. bedragen en het publiek den afgelopen winter, als gezegd, 8½ ct. betaalde, zelfs 3½ ct. Alleen in de groote steden van de beide Hollanden en Utrecht treedt geen verhoging op, omdat de prijs daar den afgelopen winter reeds 13 ct. bedroeg en voor den komenden zomer het maximum op 13 ct. bepaald blijft.

Van uit psychologisch oogpunt bezien schuilt er vooral op dit punt in de nieuwe regeling geen geringe verdienste. De groote stadsbevolking, uitgesloten van de eigenlijke productiemiddelen en niet deellend in de welvaart, die over het geheel op het platteland de beide laatste jaren heerschte, heeft geenerlei begrip van de stijging der productiekosten van de landbouwvoortbrengselen en voelt elke prijsverhoging dubbel, omdat zij niet, zooals vrij algemeen op het platteland wel het geval is, tegenover de verhoogde kosten van levensonderhoud ook een verhoging van het inkomen kan stellen. Een eenigszins belangrijke stijging van den melkprijs in de groote steden zou, zooda niet op verzet stuiten, in allen gevallen de reeds zoo onwelwillende gevoelens van den stedeling jegens den landbouwer nog onwelwillender maken en zou bovendien door een breeden kring der bevolking bezwaarlijk kunnen gedragen worden. Met al deze factoren houdt de nieuwe regeling rekening — en voor de schatkist bezit zij nog dit groote voordeel, dat de kosten der melkvoorziening uit de publieke kassen veel lager worden dan den afgelopen winter.

Dezen winter toch werd overal op elke liter melk een toeslag van 2½ à 3 ct. per L. gegeven, wat Rijk en Gemeenten tezamen op een f 10.000.000 per half jaar kwam te staan. Was voor den komenden zomer het stelsel behouden, dat overal het publiek voor de melk niet meer betaalde dan op dit oogenblik, dan zouden dezen zomer de kosten voor de overheid zelfs meer dan f 10.000.000 komen te bedragen. Wel is waar ontvangt in de buurt der groote steden de boer dezen zomer meestal iets minder dan den afgelopen winter, maar over het geheele land gerekend krijgt de veehouder voortaan meer. Men zal niet ver de plank misslaan, als men aanneemt, dat de landbouwer dezen zomer voor zijn melk ruim ½ ct. per L. meer ontvangt dan in het afgelopen seizoen. Moest die halve cent uit de publieke kas komen, dan zou de overheid nog een goede anderhalf miljoen gulden extra hebben bij te passen, waardoor de kosten der melkvoorziening voor het zomerhalfjaar bijna f 12.000.000 zouden bedragen.

Het stelsel van varieerende toeslagen nu geeft een enorme besparing, vooral, omdat in het grootste deel van het land heelemaal geen toeslag hoeft gegeven te worden. De kosten voor Rijk en Gemeenten volgens de nieuwe regeling zullen — naar onze schatting — zoo om en de bij de vier miljoen gulden schommelen over een geheel half jaar, waarvan bijna

f 3.000.000 voor de melkvoorziening in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht en Haarlem.

Waar de regeling er van gewaagt, dat de maximum melkprijs voor het publiek „tot nadere aankondiging” 13 ct. per L. zal bedragen, ligt het vermoeden voor de hand, dat het de bedoeling is den prijs tusschentijds te verhoogen, als overgang tot de regeling voor de voorziening gedurende den komenden winter. Zou dit geschieden en b.v. de prijs op 14 ct. per L. worden gebracht, dan vervalt de toeslag zoo goed als overal in het gebied, dat niet in de eigenlijke consumptiemelkzone ligt en worden de kosten voor de overheid tijdens het verdere deel van het seizoen vrijwel gehalveerd.

De hier bedoelde prijsverhoging is trouwens te billijken, omdat anders de sprong bij het winterseizoen weer wat hoog wordt. Bij het bepalen van den productieprijs der melk op 11 ct. per L. in dezen zomer is de minister uitgegaan van een jaarprijs van 12 ct. Bij de tegenwoordige omstandigheden is aan te nemen, dat de productie in den zomer tot die in den winter staat als 2 : 1, zoodat de winterproductieprijs 14 ct. wordt; in de zone der eigenlijke consumptiemelkers wordt de prijs dan 14½ ct. Ook de onkosten voor den melkhandel stijgen regelmatig, zoodat men op een hoogere marge tusschen in- en verkoopprijzen met ½ à 1 ct. mag rekenen, vooral omdat de marge thans reeds voor de inrichtingen in de groote steden minstens ½ ct. te laag wordt geacht.

De eisch, dat de f 80.000.000, voor de goedkope levensmiddelen-voorziening toegestaan, niet overschreden zullen worden, is oorzaak, dat het Rijk die 3½ à 4 ct. extra-verhoging niet zal kunnen dragen, maar daarvan een deel op het publiek moet afwentelen. Neemt men aan, dat de maximumtoeslag, dien het Rijk zal willen geven, 4 à 4½ ct. bedraagt, dan zal de maximum-consumtieprijs voor het publiek 15 ct. worden of 2 ct. hooger dan dezen zomer. Een verhoging van den prijs in de tweede helft van den zomer tot 14 ct. zou een geleidelijken overgang vormen. Die verhoging zou zelfs noodzakelijk zijn, indien de overheidstoeslag minder dan 4 à 4½ ct. wordt, wijl dan de consumtieprijs natuurlijk stellig niet beneden de 16 ct. komt.

Welk bedrag de overheidsbijslag zijn zal, hangt in de eerste plaats af van de vraag, in hoeverre de export van boter, kaas, melkpoeder, gecondenseerde melk en margarine baten voor de schatkist in den komenden zomer zal opleveren, waaruit dit najaar geput kan worden. De tegenwoordige stelregel der Regeering is, dat productie voor het binnenland voordeelijker behoort te zijn dan die voor het buitenland; bij verwerking der melk tot boter en kaas of condenssed milk zal den producent dus hoogstens 11 ct. per L. melk ten goede komen. Het meerdere is voor het Rijk. Blijkbaar ligt het in de bedoeling de prijzen van boter en kaas voor het binnenland in geen geval te verlagen; welnu, bij behoud van de huidige exportprijzen zullen zeer vermoedelijk belangrijke sommen uit den uitvoer van boter en kaas ontvangen worden. Een raming daaromtrent is thans helaas niet mogelijk, omdat de maandstatistieken van den in-, uit- en doorvoer niet meer verschijnen en dus alle betrouwbare gegevens aangaande den omvang van onze zuivel- en melkproducten ontbreken. Bijgevolg is ook de grootte van het „potje”, dat het Rijk op zeker moment uit de opbrengst van den export gevormd heeft, geheel onbekend.

DE REGELING VAN HET DUITSCH-ZWITSERSCH HANDELSVERKEER.

Evenals Nederland heeft Zwitserland van het begin van den oorlog af met moeilijkheden te worstelen gehad bij het verkrijgen van de noodige voedings- en genotmiddelen. De volstrekt ingesloten ligging van het land, waardoor direct verkeer met de nog neutrale

deelen der wereld onmogelijk was, droeg het hare tot de moeilijkheden bij.

Al spoedig ging het in stand houden van het handelsverkeer met de verschillende oorlogvoerende landen met groote bezwaren gepaard en ontwikkelde zich ook daar te lande een gelijksoortig stelsel van ruilverkeer, als wij hier te lande langzamerhand hebben zien ontstaan. Ook de al spoedig geëischte garantie, dat wat aan Zwitserland werd geleverd, niet naar den tegenstander zou worden uitgevoerd, leidde eind September 1915 na lange regeeringsonderhandelingen met de Ententelanden tot de oprichting van de S.S.S. — Société Suisse de Surveillance Economique — een lichaam dat, als bekend, in velerlei opzicht overeenkomst vertoont met onze N.O.T. De Ententelanden zouden aan den invoer van S.S.S.-goederen geen bezwaren in den weg leggen, terwijl de S.S.S. in verband met de behoefte den toe te laten invoer zou vaststellen en op het verbruik voor binnenlandsche doeleinden zou toezien. De Duitse regeering, die reeds voor het oprichten der S.S.S. met Zwitserland overeenkomsten betreffende het goederenverkeer had gesloten, verklaarde met de regeling genoegen te nemen, mits het verkeer met Duitschland er niet onder leed.

In het midden van 1916 ontstonden echter moeilijkheden, doordat van Duitse zijde in Zwitserland aangekochte goederen tot een bedrag van 17 miljoen frcs., die, in ruilverkeer met een gelijk bedrag aan Duitse goederen, uit Zwitserland zouden worden uitgevoerd, niet werden vrijgelaten. Krachtens de S.S.S.-regeling was voor deze goederen vergunning der Entente noodig, welke vergunning door de Zwitsersche regeering reeds op 3 April was aangevraagd. Toen de zaak sleepende bleef, zond de Duitse regeering op 8 Juni 1916 eene nota aan de Zwitsersche, waarin zij verlangde, dat de levering zou geschieden in drie termijnen van één maand en dat de regeering binnen twee weken zou vaststellen welk standpunt zij in dezen, thans en ook in de toekomst, van plan was te kiezen. Nog een tweede nota volgde op 8 Juli. De Entente weigerde echter hare medewerking.

Een en ander leidde tot de overeenkomst van 29 Augustus 1916, geratificeerd op 2 September 1916, waarbij de tot nog toe vrije ijzer- en kolenleveranties ook in het „Austauschverkehr” werden opgenomen.

Gelijk blijkt uit een in het Aprilnummer van het Weltw. Archiv opgenomen overzicht, kwam de regeling hierop neer, dat Duitschland op zich neemt in ruilverkeer maandelijks 253.000 ton steenkool te leveren en de voor de Zwitsersche behoefte noodige hoeveelheid ijzer en staal. Daartegenover verplichtte Zwitserland zich de zoeven besproken goederen, die niet uitgevoerd konden worden, na den oorlog te leveren en voorts toezicht te houden op den uitvoer van uit het ingevoerd ijzer en staal vervaardigd oorlogstuig. De overeenkomst werd aangegaan tot eind April 1917.

Het Schweizerische Handelsamtblatt bericht, dat de te leveren hoeveelheid steenkolen als volgt is samengesteld:

voor de spoorw.	33.000 t. steenk. en brik.	en 24.000 t. cokes	
voor de gasfabr.	51.000 „ „ „ „	—	
voor huisbrand	{ 75.000 „ „ „ „ }	60.000 „ „	
en industrie.	{ 10.000 „ bruinkolenbrik. }		
	169.000 ton	84.000 ton	
	totaal 253.000 ton.		

Met de verdeling en het toezicht op het verbruik werd de reeds bestaande Kohlenzentrale in Basel belast. Deze was in Januari 1916 opgericht als eene particuliere vennootschap onder den naam: Zentralstelle für die Kohlenversorgung der Schweiz in Basel. De deelnemers moesten Zwitsersche burgers zijn en behooren tot de groote kolenverbruikers of kolenhandelaren. Alle bestellingen bij de Duitse leveranciers moesten aan de Zentralstelle in Basel worden voorgelegd, die de leverantie moest goedkeu-

ren. Tegenover de „Treuhandelstelle Zürich für die Einführung deutscher Waren in die Schweiz”, moesten de Zwitsersche afnemers borg blijven, dat de kolon niet aan „gesperren” firma's, d.i. die welke voor de Entente-landen oorlogsmateriaal vervaardigen, werden ter hand gesteld.

Tengevolge van het verdrag van 2 September 1916 kreeg nu de Kohlenzentrale een meer officieel karakter, wat duidelijk blijkt uit de statutenwijziging, die in overleg met de Zwitsersche regeering plaats vond. Vooral is van belang, dat het recht om den president der Centrale te kiezen aan de Zwitsersche regeering is voorbehouden.

De eveneens in de overeenkomst genoemde Eisenzentrale werd opgericht onder den naam van: „Schweizerische Zentralstelle für den Bezug von Stahl und Eisen aus Deutschland”. De invoer van ijzer en staal uit Duitsland is geheel aan haar ter regeling opgedragen. Haar medewerking is noodzakelijk om ijzer en staal in welken vorm ook uit Duitsland te kunnen betrekken. De Centrale neemt geene bestellingen over van firma's welke niet lid zijn. Zij beperkt zich tot de verdeling van en de controle over het ingevoerde ijzer en staal. Zelf sluit zij geen leveringscontracten af; zij treedt uitsluitend op als tusschenpersoon tusschen leverancier en afnemer.

Daarbij komt nu nog, dat de bestellingen bij de Deutsche leveranciers moeten geschieden langs de „Deutsche Eisenzentrale in Berlin”, die de bestellingen verdeelt onder de daarvoor in aanmerking komende firma's zooveel mogelijk rekening houdende met de reeds bestaande handelsbetrekkingen. Zoodat in beide landen alle transacties gaan langs een centraal lichaam.

De overeenkomst van September 1916 loopt thans af. Nieuwe onderhandelingen waren reeds aangeknoopt. Van Zwitsersche zijde betreurt men het, dat Dr. Frey, de voorzitter der Vereenigde Zwitsersche Kamers van Koophandel, in economische aangelegenheden een van de voornaamste raadgevers der regeering, door gezondheidsredenen thans niet in staat is geweest aan de onderhandelingen deel te nemen.

GOUDPRODUCTIE EN GOUDBEWEGING IN 1916.

Muntvraagstukken verheugen zich, niet ten onrechte, in een stijgende belangstelling. De ontzaglijke bewegingen in de wisselkoersen, de vraag, of in verschillende landen al dan niet van inflatie gesproken kan worden, een vraag voor het eerst in de geschiedenis ook gesteld in landen — de Vereenigde Staten, Nederland — waar de band met het goud niet verbroken is, de afwerende houding van verschillende landen tegenover het goud, een afwerende houding, die in de Scandinavische landen zelfs leidde tot de bekende bij de wet gesanctioneerde weigering der centrale banken om buitenlandsch goud te aanvaarden tegen den aan het muntstelsel ten grondslag liggenden prijs — deze en dergelijke vragen en verschijnselen zijn van de stijgende belangstelling oorzaak. Nog meer vragen toekomstproblemen de aandacht. In vrijwel alle oorlogvoerende landen is het goud uit de circulatie verdwenen en zooveel mogelijk naar de centrale bank toegevoerd, waarmede het muntstelsel in die landen is gaan overeenkomen met wat wij hier te lande reeds lang als normaal hebben aanvaard. Tegelijk is duidelijk gebleken, dat wanneer maar tegen overmatige papiercirculatie gewaakt wordt, de band met het goud zelfs in deze tijden kan worden losgemaakt, zonder al te groote waardedaling van het papier. Is voor binnenlandsche doeleinden goud dus minder noodig dan dikwerf werd gemeend? Voor het internationaal verkeer kan, wanneer normale toestanden zijn weergekeerd, — gelijk dikwijls is volgehouden — althans in de economisch krachtige landen, met een betrekkelijk kleinen voorraad worden volstaan. Zullen wij dus het verschijnsel zien, dat het goud, dat straks door de met goud oververzadigde

landen in massa zal worden uitgestooten, nergens grage afnemers vindt en staat mitsdien een ernstige waardedaling, alias verscherping en verlenging van de bestaande duurte van goederen en diensten, voor de deur?

De vragen zijn waarlijk van genoegzaam gewicht om een ietwat uitvoeriger bespreking van de goudproductie en goudbeweging in het afgelopen jaar en tevens een terugblik op vroegere jaren te rechtvaardigen.

In het hierbij afgedrukt staatje vindt men de productie sedert het midden der vorige eeuw, toen door de ontdekking van Californië, waarbij zich in 1852 Australië als productieland kwam aansluiten, de productie zich sprongsgewijs verhief op het niveau, waarop het vervolgens tot omstreeks 1890 gebleven is.

Voor 1850 bedroeg de productie naar de bekende cijfers van Soetbeer:

1801—10 gemiddeld	.....	£ 2.288.000
1811—20	„	„ 1.472.000
1821—30	„	„ 1.828.000
1831—40	„	„ 2.612.000
1841—50	„	„ 7.044.000

Tegen het jaar 1890 kwam de groote verandering. De ontdekking van den Zuid-Afrikaanschen Rand, enkele jaren later de productie van West-Australië, Klondyke en Alaska, alles gepaard aan een grooten vooruitgang in de techniek der goudwinning, deden de productie ontzaglijk toenemen, een toeneming, die slechts bij het begin der eeuw door den Boerenoorlog enkele jaren werd teruggezet. Het staatje geeft van dit alles een aanschouwelijk beeld. In cijfers:

£		£		£	
1851..	17.200.000	1873..	23.600.000	1895..	40.843.000
1852..	36.550.000	1874..	22.950.000	1896..	41.559.000
1853..	31.090.000	1875..	22.700.000	1897..	48.509.000
1854..	25.490.000	1876..	22.540.000	1898..	58.949.000
1855..	27.015.000	1877..	23.830.000	1899..	63.027.000
1856..	29.520.000	1878..	22.020.000	1900..	52.312.000
1857..	26.655.000	1879..	21.400.000	1901..	53.630.000
1858..	24.930.000	1880..	22.130.000	1902..	60.975.000
1859..	24.970.000	1881..	21.150.000	1903..	67.337.000
1860..	23.850.000	1882..	20.500.000	1904..	71.380.000
1861..	22.760.000	1883..	20.640.000	1905..	78.143.000
1862..	21.550.000	1884..	20.830.000	1906..	82.707.000
1863..	21.390.000	1885..	21.250.000	1907..	84.857.000
1864..	22.600.000	1886..	21.430.000	1908..	90.995.000
1865..	24.040.000	1887..	21.735.000	1909..	93.302.000
1866..	24.220.000	1888..	22.644.000	1910..	93.550.000
1867..	22.805.000	1889..	25.375.000	1911..	97.274.000
1868..	21.945.000	1890..	24.421.000	1912..	96.077.000
1869..	21.245.000	1891..	26.846.000	1913..	93.452.000
1870..	21.370.000	1892..	30.134.000	1914..	92.889.000
1871..	25.400.000	1893..	32.363.000	1915..	97.709.000
1872..	24.200.000	1894..	37.229.000	1916..	95.725.000

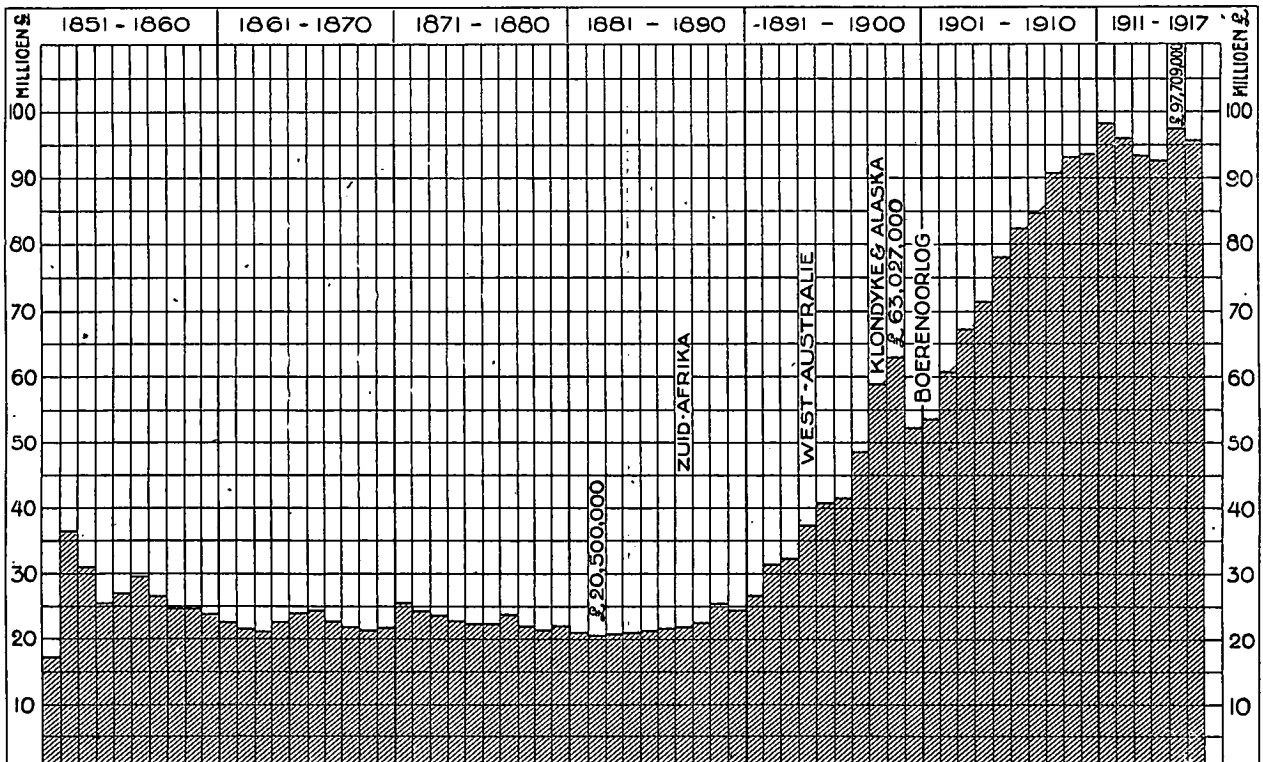
Bovenstaande cijfers, ontleend aan the Statist, verschillen ietwat van die, welke door den Amerikaanschen Director of the Mint en door den Chronicle worden medegedeeld. Die van den munt-directeur zijn voor vroegere jaren wellicht de beste. Voor de laatste jaren zijn zij evenwel nog niet verschenen.

De Statist geeft voor de verschillende landen de volgende verdeling:

	1916	1915	1914	1913
	£	£	£	£
Transvaal.	39.485.000	38.627.500	35.588.000	37.358.000
Rhodesia	3.896.000	3.823.000	3.580.000	2.903.300
West-Afrika	1.615.000	1.706.500	1.727.000	1.634.700
Totaal Afrika	44.996.000	44.147.000	40.895.000	41.896.000
West-Australië.	4.503.000	5.140.000	5.237.300	5.581.700
Queensland	971.000	1.078.000	1.059.700	1.128.700
Victoria	1.080.000	1.398.000	1.755.200	1.847.500
N. South-Wales.	381.000	559.000	528.900	635.700
Zuid-Australië	25.000	36.000	36.300	41.000
Nieuw-Zeeland ¹⁾	1.770.000	1.694.000	895.400	1.459.500
Tasmania	112.000	100.000	111.500	141.900
Totaal Australië	8.842.000	9.996.000	9.624.000	10.836.000
Transporteeren	53.838.000	54.143.000	50.519.000	52.732.000

¹⁾ Voor Nieuw-Zeeland zijn de verschepingscijfers gegeven. Wat in 1914 onverscheppt bleef is grootendeels in 1915 verzonden.

DE WERELDPRODUCTIE VAN GOUD SEDERT 1851

Transport	53.838.000	54.143.000	50.519.000	52.732.000
Indie	2.300.000	2.366.000	2.340.000	2.300.000
Canada	4.050.000	3.900.000	3.230.000	3.360.000
Tot. Britsche Rijk	60.188.000	60.409.000	56.089.000	58.392.000
Vereen. Staten	19.037.000	20.300.000	19.500.000	18.200.000
Mexico	2.500.000	3.000.000	3.800.000	3.610.000
Rusland	6.000.000	6.000.000	5.500.000	5.250.000
Andere landen	8.000.000	8.000.000	8.000.000	8.000.000
Totaal	95.725.000	97.709.000	92.889.000	93.452.000

Uit deze cijfers blijkt, dat de Zuid-Afrikaansche productie in 1916 een nieuw record heeft behaald, niettegenstaande moeilijkheden in het verkrijgen van werkkrachten. Speciaal geldt dit voor gekleurde arbeiders, wier aantal, wat de Transvaal betreft, in den loop van 1916 daalde van 208.438 op 191.547. Zuid-Afrika alleen overtreft thans de gansche wereldproductie van 1896.

Ook de productie van Canada is niet onbelangrijk toegenomen. De goudvondsten aan de Yukon (Klondyke) bereikten in 1900 met £ 4,5 millioenen hun hoogtepunt. Thans is dit cijfer tot ongeveer £ 1 millioen gedaald. Daarentegen is de goudproductie in Ontario sterk gestegen, waar in de laatste jaren op verschillende plaatsen goud — zij het in laag gehalte — is ontdekt. Enkele cijfers, in de eerste plaats die van Rusland, berusten geheel op schatting.

* * *

De goubeweging heeft sedert den oorlog een gansch ander karakter gekregen. Niet alleen zijn de bedragen, die in andere handen zijn overgegaan, van veel grooter beteekenis dan tevoren, doch bovendien zijn de zichtbare hoeveelheden sterk toegenomen door den toevoer van gouden munt uit het verkeer naar de circulatiebanken en, vooral in het laatste jaar, zonder quaestie ook door het afgeven van gouden sieraden, die, al dan niet versmolten, voor hun goudwaarde in de weekstaten der centrale banken voorkomen.

Winst konden in 1916 boeken de Deutsche Rijksbank, £ 4 millioenen, de Nederlandsche bank, £ 13,5 millioenen, de bank van Spanje, £ 15 millioenen, de Scandinavische en Zwitsersche banken, tezamen £ 13 millioenen. Ook de Engelsche bank kon, dank zij de groote goudzendingen der bondgenooten een vermeerdering aanwijzen van £ 4 millioenen.

Tegenover dezen vooruitgang staat in Europa een achteruitgang van den Franschen goudvoorraad met

niet minder dan £ 70 millioenen, dien van de Russische Staatsbank met £ 15 millioenen en Italië met £ 8,5 millioenen. Een totale achteruitgang dus van £ 93,5 millioenen, tegenover een vooruitgang van £ 49,5 millioenen, latend voor gansch Europa een netto verlies van £ 44 millioenen. Voor 1915 was dit een winst van £ 68 millioenen, voor 1914 zelfs van £ 145 millioenen. België en Oostenrijk-Hongarije, wier centrale banken sedert het begin van den oorlog geen gegevens meer hebben openbaar gemaakt, blijven hierbij uiteraard buiten beschouwing.

Tegenover dezen achteruitgang van den Europeeschen goudvoorraad staat een toeneming van den Amerikaanschen, waar volgens mededeelingen van het Treasury Department de totale in het land als munt en muntmateriaal aanwezige goudvoorraad in den loop van 1916 van \$ 2.312.400.000 steeg op \$ 2.864.800.000, een vooruitgang van \$ 552.400.000 of £ 113,5 millioenen. Vrijwel het gansche cijfer is te danken aan de goudverscheppingen der geallieerden. Deze verscheppingen stelden de Vereenigde Staten bovendien nog in staat op hun beurt £ 15 millioenen uit te voeren naar Zuid-Amerika, West-Indië, Japan, China etc.

Naast deze cijfers moet nu nog rekening worden gehouden met het verbruik van goud voor industrieele doeleinden, hoofdzakelijk sieraden. Stellig is door de groote vermogensvorming en vermogensverplaatsing van den oorlog dit verbruik in de laatste jaren sterk gestegen, in oorlogvoerende landen zoo goed als neutrale. Voor 1915 schatte de Amerikaansche munt-directeur dit bedrag op £ 16 millioenen, waarbij enkele landen van beteekenis buiten rekening werden gelaten. Voor 1916 mag dit bedrag stellig hooger worden gesteld. Neemt men hiervoor £ 18 millioenen, dan zouden volgens de hierboven weergegeven, in hoofdzaak aan den Chronicle ontleende schattingen, in totaal, opgenomen zijn ruim £ 100 millioenen, welk bedrag de nieuwe productie met enkele millioenen £ overschrijdt.

DE BUITENLANDSCHE HANDEL VAN JAPAN EN AMERIKA IN 1916.

De cijfers omtrent den buitenlandschen handel blijven een welsprekend getuigenis afleggen van den voorspoed, waarop Japan en Amerika tengevolge van den wereldoorlog kunnen bogen.

Wat Japan betreft, zijn de gegevens over het geheele

jaar 1916 reeds bekend. De totale waarde van den invoer over genoemd jaar bedroeg $756\frac{1}{2}$ millioen yen of 224 millioen yen meer dan in 1915. Grooter toename nog vertoonde de uitvoer, die met 419 millioen yen steeg en $1127\frac{1}{2}$ mill. yen kwam te bedragen. De waarde van den uitvoer overtrof die van den invoer bijgevolg met 371 mill. yen, tegen 176 mill. yen in het voorafgaande jaar. Hoe buitengewoon de verhoudingen door den oorlog gewijzigd zijn, ziet men hieraan, dat in 1914 de invoer den uitvoer nog met $4\frac{1}{2}$ millioen yen overtrof.

Voor Amerika zijn de jaarcijfers nog officieus. Over de eerste elf maanden beliep de waarde van den uitvoer 4961,2 mill. doll. en die van den invoer 2186,8 mill. doll. Over het geheele jaar gerekend wordt de uitvoer op 5332 en de invoer op 2411 mill. doll. geschat; er zou dus een uitvoersaldo zijn van 2921 mill. doll., d.i. méér dan de totale waarde van den invoer heeft bedragen.

De geweldige toeneming van den uitvoer is af te leiden uit de volgende cijfers, die een vergelijking bieden over de eerste tien maanden der laatste drie jaren: 1662 mill. doll. in 1914; 2867,7 mill. doll. in 1915 en 4443,3 mill. doll. in 1916, wat voor 1916 in vergelijking met 1914 eene vermeerdering met 2781,3 mill. doll. beteekent. Verreweg het grootste gedeelte van dien meerderen uitvoer is naar Europa gericht; over de voormelde periode van 1914 ging voor een waarde van 1004,3 mill. doll. naar Europa tegen 3110 mill. doll. in 1916, wat dus een toename geeft van 2105,7 mill. doll., of volle 200 pCt. De beteekenis daarvan valt te meer op, indien men in aanmerking neemt, dat de in vreedestijd zoo aanzienlijke uitvoer naar de „Centralen" thans geheel uitgeschakeld is; zoo liep de uitvoer naar Duitschland van 156 mill. doll. in de eerste tien maanden van 1914 tot circa 1 millioen dollar in 1916 terug.

Het ligt in den aard der zaak, dat de toeneming van den uitvoer hoofdzakelijk betrekking heeft op goederen, nauw met oorlogsdoeleinden in verband staande. Onderstaand tabelletje is in dit opzicht leerzaam:

Uitvoer in millioenen dollars in:

	1914	1915	1916
Voedingsmiddelen (bewerkt of onbewerkt) ..	412,7	855,3	866
Grondstoffen	391	475,6	546,7
Halffabrikaten	290,5	376,7	732,1
Fabrikaten	519,5	1004,4	2171,8

De uitvoer van grondstoffen, halffabrikaten en fabrieken der industrie is dus in twee jaar met ca. $2\frac{1}{2}$ milliard doll. gestegen. Ruim een half milliard hiervan komt op rekening van ijzer en staal en fabrieken daarvan; hiervan toch steeg de uitvoer van 169 mill. doll. in 1914 tot 702 mill. doll. in 1916. Een ander half milliard heeft betrekking op ontploffingsmiddelen, waarvan de uitvoer van 6 mill. doll. in 1914 steeg tot 583 mill. doll. in 1916. Een kwart milliard zit in messing en fabrieken daarvan, de desbetreffende cijfers over 1914 en 1916 zijn 5 mill. doll. en 263 mill. dollar. Een interessante post vormen nog de machines voor metaalbewerking, waarvan de uitvoer steeg van 11 mill. doll. in 1914 tot 69 mill. doll. in 1916, en van prikkeldraad, dat zijn uitvoer zag toenemen van 3 mill. doll. in 1914 tot 28 mill. doll. in 1916.

Welk een koortsachtige bedrijvigheid er in de fabrieken van krijgstuig in Amerika moet heerschen, beseft men wellicht het best hieraan, dat — volgens de Zeitschr. f. ongew. Chem. — alleen in de munitiefabrieken der oostelijke staten 77 millioen ton kolen in 1916 verbruikten, d.i. het 35- à 40-voud van het totale verbruik van huisbrand in Nederland. Ook de chemische industrie in Amerika staat hoofdzakelijk in het teeken van den oorlog. De vermeerdering van uitvoer van „chemicaliën, drogerijen, kleurstoffen en geneesmiddelen" steeg weliswaar van 23 mill. doll. in 1914 en 62 mill. doll. in 1915 tot 134 mill. doll. in 1916 —

maar dat dit nog niet beteekent, dat Amerika zich nu ook vrij maakt van Duitschland, wat betreft het dekken der behoeften aan kleurstoffen en geneesmiddelen, kan men hieruit concludeeren, dat de grootste post van den uitvoer der hier genoemde goederen wordt ingenomen door de zuren. De waarde van den uitvoer van alle zuren (behalve zwavelzuur) toch klom van nog geen half mill. doll. in 1914 tot 34 mill. doll. in 1916.

Bij het bezien van deze cijfers zal men wel eenigszins sceptisch staan bij de beoordeeling der vraag, in hoeverre de momenteele groote welvaart in Amerika tevens een duurzamen voorspoed beteekent.

INGEZONDEN STUKKEN. CLEARING TE AMSTERDAM.

Geachte redactie,

In „Clearing te Amsterdam", in nummer 68, eindigt uw medewerker met de opmerking, dat het verrekeningverkeer te Amsterdam „reeds op bedoelde hoogte staat". Deze opmerking wordt gemaakt naar aanleiding van de cijfers over verrekening zonder geld, in de jaarverslagen van de Kasvereeniging en de Ontvang- en Betaalkas.

Afgezien daarvan, dat in deze cijfers verschillende bedragen dubbel opgenomen zijn, zou men, om de juistheid van bovenstaande opmerking te kunnen beoordeelen, moeten weten, hoeveel er door de gezamenlijke banken en bankiers te Amsterdam van elkander ontvangen is. Dat dit misschien tienmaal zooveel is, zou niet onwaarschijnlijk zijn, aangezien mij bekend is, dat de kasomzet over 1916 van slechts één der groote bankinstellingen te Amsterdam bijna drie milliard beliep.

Hoe weinig het verrekeningverkeer te Amsterdam werkelijk op „bedoelde hoogte" staat blijkt overigens, als men eenige cijfers van Clearinginstellingen elders gaat raadplegen.

Hieronder enkele ter vergelijking, alles in millioenen guldens.

Berlijn 1916 20.573, Frankfurt 1916 4.242, Hamburg 1916 10.260, Londen 1916 183.300, tegen volgens uw medewerker Amsterdam 1916 3.176.

De omzet in de clearing te Rotterdam was volgens het verslag van de Nederlandsche Bank in 1915 f 1.281.030.505; een toename van circa 400 millioen tegen 1914.

Over 1916 is het totaalcijfer nog niet gepubliceerd. De omzet was echter wederom belangrijk groter en het is niet onwaarschijnlijk, dat de vermeerdering weder even groot is.

In deze opgaaft is elk verrekend bedrag slechts éénmaal geteld geworden. Als men deze cijfers nu vergelijkt met de Amsterdamsche en men bedenkt dan dat Rotterdam feitelijk geen geldverkeer heeft en er alleen handelsbetalingen plaats hebben, terwijl zich te Amsterdam het geldverkeer van het geheele land concentreert, dan behoeft men, afgezien nog van de veel betere techniek van een algemeene clearing, niets verder te zeggen over het gebrekkige van het Clearingverkeer te Amsterdam.

Dit wordt trouwens in de geciteerde jaarverslagen zelf naar voren gebracht, anders toch zou de daarin vermelde oprichting van het Amsterdamsch Verrekenkantoor geen doel hebben.

De door uw medewerker gedeeltelijk aangehaalde zin uit het verslag van de Ontvang- en Betaalkas eindigt dan ook met: „In het bijzonder wat verrekening van Effecten-transactiën betreft ontveinen wij ons echter niet, dat *gezien de ingewortelde gewoonten op dit gebied*, een kardinale vereenvoudiging van het fondsenverkeer niet gemakkelijk te bereiken zal zijn."

Die ingewortelde gewoonten zijn waarschijnlijk ook oorzaak, dat Amsterdam de eenige groote stad van de handelswereld is, waar geen clearing bestaat.

de W.

STAATSMONOPOLIE VAN LEVENS- EN BRANDVERZEKERING.

Ofschoon het de vergaderingen der commissiën zullen zijn, waar ik mij voorstel, dat ook van mijn gegevens en adviezen eenig nut getrokken kan worden en ik dan ook op het verslag niet vooruit wil loopen, toch bestaat er voor mij aanleiding tot een mededeeling, nu reeds.

In de vergadering van de Eerste Kamer heeft Vrijdag j.l. de Minister van Financiën een voorloopig debat over het onderwerp aanvaard en mij daarbij genoemd. Den tekst der redevoering nog niet precies kennend, kan ik toch reeds, het résumé in enkele groote bladen lezend, constateeren, dat menigeen den indruk krijgt, dat van mij zekere voorloopige berekeningen afkomstig zijn, welke de plannen beïnvloed hebben.

Inderdaad heeft Zijn Excellentie vóór de aankondiging van zijn voornemens in de Staten-Generaal mij daarvan in kennis gesteld. In antwoord op twee daarbij gedane vragen, mocht ik in een brief van 9 Maart aan Zijn Excellentie het volgende mededeelen:

„vooreerst, dat blijkens de jaarcijfers de winst der gezamenlijke Nederlandsche levensverzekering-maatschappijen in 1915 f 4.185.000 bedragen heeft;

„ten tweede, de verhouding van tegen brandschade „verzekerd roerend goed tot onroerend goed in enkele „streken, waar daaromtrent gegevens bestaan.”

Het eerste punt heb ik later aangevuld met de opmerking „dat vele maatschappijen van levensverzekering over 1915 geen winst- en verliesrekening op „de gewone wijze opgemaakt hebben, doch eenvoudig „alle beschikbare saldo's hebben aangewend voor afschrijving op hun effecten.”

Mij ontbrak de gelegenheid, intijds uit de verslagen der maatschappijen over het jaar 1913 de winst op te maken; dit zou een tijdroovende arbeid zijn geweest, daar de wijze van berekening der winst in de zoo uiteenlopend ingerichte verslagen zeer verschilt.

Waar nu de Minister eenerzijds blijk gegeven heeft, door zijn uitlating in de Eerste Kamer, dat hij voor zakelijke gegevens van mijn medewerking zich iets voorstelt; maar waar anderzijds men den indruk hebben kan, alsof ik min of meer de plannen voor mijn rekening zou hebben genomen, daar wensch ik tegen dien verkeerden indruk te reageeren.

In de Economisch-Statistische Berichten van 18 April heeft J. M., over de Staatsmonopolies schrijvend, hetzelfde gegeven van plm. f 4.200.000, voor de gezamenlijke winst, aangehaald.

Zooals alle directiën weten, heeft de bewuste tabel door mijn initiatief in de jaarcijfers een plaats gevonden; de Directeur van het C. B. v. d. S. heeft met Dr. Koopmans en met mij de inrichting besproken. Zonder dien zouden wij van elk overzicht van dit zoo belangrijk bedrijf nog verstoken zijn; zooals nog altijd hier te lande de brandverzekering een gesloten boek is.

Dat daaraan een einde moge komen heb ik reeds lang gewenscht, en wanneer J. M. en anderen buitenslandsche cijfers aanhalen, dan is dit mogelijk, omdat overal elders publiciteit bestaat en steun, of toezicht, door de overheid.

Nog onlangs verzocht ik de Kamer van Koophandel te Rotterdam, het initiatief te nemen, om van de Regeering een „Consulent voor Verzekering” te vragen, omdat het bedrijf op den duur de toepassing der theorie van het „laisser-faire” niet verdragen kan, en een regeling van het toezicht bij de Wet hier te lande onmogelijk is gebleken.

De Kamer, afgaand op een harer leden, achtte het niet noodig, want aan de Regeering zouden juist in het afgelopen jaar belangrijke gegevens zijn verstrekt.

Mij is het niet mogen gelukken, iets meer daarvan te vernemen! Misschien verneemt het onze commissie.

De kans op verwezenlijking van mijn denkbeeld

acht ik in elk geval door het overleg tusschen Regeering en belanghebbenden dat nu plaats hebben zal, wél gestegen.

W. ELINK SCHUURMAN.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Distributie van veevoeder. Onder bepaalde voorwaarden zal de regeering voor elk der maanden Juni en Juli, uitsluitend voor veehouders, d.w.z. allen, die voor de voeding van paarden, runderen, schapen, varkens, pluimgedierte en andere dieren voeder noodig hebben, een zekere hoeveelheid veevoeder ter beschikking stellen. Vervreemding aan anderen dan de aan grossiers, tusschenpersonen, handelaars en organisaties aangewezen en opslaan met speculatieve bedoelingen is verboden. Aan bestellers is elke vervreemding aan derden of opslaan met speculatieve doeleinden verboden.

Aanvragen, die na 10 Mei bij een veevoederbureau mochten worden ingediend, worden bij uitzondering toegewezen, voor zoover dan nóg voldoende veevoeder beschikbaar is en tegen een prijsverhoging; aanvragen voor de Juni-levering, ingediend na 15 Juni, of voor de Juli-aflevering na 16 Juli worden niet meer in behandeling genomen.

Prijzen voor zeep. De maximuminkoopprijs voor zachte zeep door de gemeenten, vastgesteld ingevolge art. 3 der Distributiewet, is thans bepaald op f 42,90 per 120 K.G. of f 35,75 per 100 K.G. De prijs voor zeep, bestemd voor alle andere huishoudelijke doeleinden is bepaald op f 50 per 120 K.G.

Distributie van brandstoffen. Ter uitvoering van de circulaire van den Minister van Landbouw, enz. inzake distributie van brandstoffen voor huisbrand en kleinindustrie (zie het overzicht in ons nummer van 4 April j.l.) heeft de Directeur der Rijkskolendistributie aan de brandstoffencmissies regelen met distributiestelsel toegezonden. De rantsoenen kunnen echter nog niet worden vastgesteld, alvorens de door de plaatselijke commissies te verstrekken gegevens omtrent behoefte aan brandstoffen, door de Rijkskolendistributie zijn verwerkt. Inmiddels kan thans reeds worden medegedeeld, dat het minimum-rantsoen, waarover een ieder, dus elke bewoner van een woning met één haardstede, van 1 Mei 1917 tot 1 April 1918 zal kunnen beschikken, zal bedragen 12 H.L. steenkolen (antraciet, eierbriketten of kachelkolen). 1 H.L. steenkolen wordt bij de berekening van het rantsoen gelijkgesteld met 1½ H.L. cokes of 200 stuks bruinkoolbriketten of 200 stuks turf.

Voorts dient de distributie van het gas door de gasfabrieken zoodanig te worden geregeld, dat een ieder, die op gas kan koken, dit ook gedurende de zomermaanden kan blijven doen.

Voor woningen met 2 haardsteden en meer zullen bijslagen worden verstrekt, echter met dien verstande, dat deze bijslag voor elke haardstede geleidelijk minder dan 12 H.L. zal bedragen, zoodat er in het algemeen niet op mag worden gerekend, dat in het winterseizoen 1917/18 meer dan twee vertrekken (de keuken inbegrepen) behoorlijk verwarmd zullen kunnen worden. Voor openbare gebouwen, winkels, kantoren, hotels en dergelijke, nader in het distributiestelsel omschreven, zullen afzonderlijke rantsoenen worden gesteld.

In het ontwerp wordt voorts aangegeven, op welke wijze controle zou kunnen worden uitgeoefend, hoe de bestellingen geregeld kunnen worden (bestelkaarten, of bons), enz.

Levering en vervoer van turf. Door den Minister van Landbouw, enz. is vastgesteld een regeling, volgens welke het verboden is turf uit de eene gemeente in de andere af te leveren of daartoe van de eene gemeente naar de andere te vervoeren, tenzij de zending vergezeld is van een toewijzings-

biljet, afgegeven door of namens den Directeur der Rijks-Kolendistributie. Het verbod geldt ook niet voor fabrieksturf, mits vergezeld van een verklaring van den burgemeester der gemeente, waar zij is geproduceerd, houdende dat de turf fabrieksturf is en vermeldende de hoeveelheid van de zending, de veenderij, vanwaar zij afkomstig is en de bestemming of vergezeld van een vervoerbewijs, afgegeven door of namens de commissie voor de distributie van fabrieksturf aan steen- en andere industrieën.

In verband hiermede is ook eene circulaire tot de burgemeesters gericht. Brandstoffencommissies, die turf wenschen te ontvangen, hebben daartoe een bestelbiljet, waarop alle bijzonderheden moeten vermeld worden, toe te zenden aan den Directeur der Rijks-Kolendistributie, die bij goedkeuring der bestelling voor toezending van het toewijzingsbiljet aan den burgemeester der gemeente, vanwaar de turf moet vervoerd worden, zorg draagt. De burgemeesters worden uitgenoodigd om schepen met huisbrandstof, die hunne gemeente passeeren, aan te houden, wanneer zij niet voorzien zijn van een behoorlijk toewijzingsbiljet en eveneens om streng toezicht te houden op de in de gemeente lossende schepen, opdat de turf slechts zoodanige bestemming vindt als door de brandstoffencommissie wordt goedgekeurd. Aan de groote spoorwegmaatschappijen en aan de Nederlandsche en Dedemsvaartsche Stoomtramweg Maatschappijen wordt door den Minister verzocht aan de regeling rechtstreeks de hand te houden; op vervoer over de overige tramwegen zullen de burgemeesters hebben toe te zien.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN APRIL 1917.

Provinc. en Gemeentel. instellingen	f	3.776.500,—
zijnde:		
Gemeente Haarlem	f	2.000.000,—
4½ % oblig. a 99¼ %.		
Provincie Drente	f	100.000,—
4½ % oblig. a ± 100 %.		
Gemeente Arnhem	f	1.700.000,—
4½ % oblig. a 99½ %.		
Bank- en Credietinstellingen	„	330.750,—
zijnde:		
Internat. Bank voor zakelijken waarborg	f	175.000,—
aand. a 110 % (met 10 % storting).		
Zaanlandsche Bank te Krommenie	f	250.000,—
aand. a 115 %.		
Noord-Nederlandsche Landbouwcrediet te Veendam	f	20.000,—
aand. a 120 %.		
Industriële Ondernemingen	„	9.775.500,—
zijnde:		
Zuid Holl. Beetwortelsuikerfabriek	f	750.000,—
5 % 1ste Hyp. oblig. a 99 %.		
Dordrechtse metaalwarenfabriek v.h. Wed. J. Bekkers & Zoon	f	125.000,—
aand. a 100 %.		
C. Kamphuys' Fabrieken te Zaandam	f	1.500.000,—
6 % cumul. pref. winstdeel. aand. a 100 %.		
Nederl. Staalgieterij v.h. J. M. de Muinck Keizer	f	1.033.000,—
gew. aand. a 100 %.		
Verschure & Co's Scheepswerf en Machinefabriek	f	500.000,—
6 % cum. pref. winstd. aand. a 100 %.		
Nederl. Fabriek van Werktuigen en Spoorwegmateriaal „Werkspoor“	f	1.000.000,—
aand. a 115 %.		
Nederl. Maatschappij tot ontginning van Steenkolenvelden	f	4.000.000,—
6 % 1e Hyp. oblig. a 100 %.		
N.V. Sigarenfabriek Borneo	f	500.000,—
aand. a 100 %.		
Werf Zeeland	f	100.000,—
aand. a 110 %.		
Transporteeren...	f	13.882.750,—

Transport...	f	13.882.750,—
Cultuurondernemingen, Handelsverenigingen en Handelsvenn.	„	9.735.000,—
zijnde:		
Het Nederlandsche Veem	f	250.000,—
aand. a 120 %.		
Gemeenschappelijk eigendom van aand. Holland-Amerika-lijn	f	3.000.000,—
aand. a 310 %.		
Technische Handel-Maatschappij	f	100.000,—
aand. a 135 %.		
Spoorwegmaatschappijen	„	3.000.000,—
zijnde:		
Deli Spoorwegmaatsch.	f	2.000.000,—
a 150 %.		
Diversen	„	675.000,—
zijnde:		
N.V. tot Aanneming van Werken	f	100.000,—
aand. a 125 %.		
Levensverzekering-Maatschij. Utrecht	f	550.000,—
aand. a 100 %.		
Totaal	f	27.292.750,—

Totaal der emissies in Januari	f	149.213.120,—
Februari	„	5.316.600,—
Maart	„	15.254.820,—
April	„	27.292.750,—
Algemeen totaal	f	197.077.290,—

Bovendien:

f	4.850.000,—	3/m. schatkistpromessen	...	a	f	995,12
„	11.060.000,—	6/m.	„	„	„	986,85
„	14.090.000,—	4½ % schatkistbiljetten	...	a	„	1,008,—

f 30.000.000,—
terwijl voorts ook hier te lande gelegenheid bestond tot inschrijving op \$ 15.250.000,— aand. a 100 % Chicago & Northwestern Railway Cy.

SPAARBANKCIJFERS.

Overzicht van inleg en terugbetaling bij 49 particuliere spaarbanken (aangesloten bij den Nederlandschen Spaarbankbond) gedurende Maart 1917.

Spaarbanken met een aan leggers verschuldigd bedrag van:	Bedrag in Guldens		Posten	
	Inleg	Terugbetaling	Inleg	Terugbetaling
beneden f 100.000	4.388	1.081	45	24
f 100.000—, 500.000	118.777	130.610	2.344	957
„ 500.000—, 1.000.000	201.810	239.000	2.412	1.272
„ 1.000.000—, 2.000.000	497.572	373.871	5.170	2.518
„ 2.000.000—, 4.000.000	225.898	245.362	2.338	1.478
„ 4.000.000—, 7.000.000	752.246	599.978	7.651	4.752
boven „ 7.000.000	1.317.086	1.029.938	28.178	13.611
Totaal	3.117.777	2.619.840	48.138	24.612
Totaal Maart 1916	2.977.407	2.246.917	49.416	23.766
„ „ 1915	1.717.008	1.921.182	38.376	21.382
Maart	1917	1916	1915	
Uitgegeven nieuwe boekjes	2827	3170	1979	
Geheel afbetaalde boekjes	2067	2350	2497	

Overzicht van inleg en terugbetaling bij de Rijkspostspaarbank.

MAART	1917	1916	1915
Inlagen	f 6.541.101	f 6.363.760	f 4.507.341
Terugbetalingen	„ 6.524.729	„ 6.189.724	„ 4.990.486
Tegood der inleggers op ultimo	„ 207.644.217	„ 192.974.339	„ 169.768.544
Nom. bedr. der uitst. staatschuldboekjes op ultimo	„ 26.874.200	„ 25.752.600	„ 24.320.450
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven	9.254	9.771	7.473
Aantal geheel afbetaald	8.128	7.958	7.612
Aantal uitstaande op ultimo	1.740.485	1.705.413	1.875.973

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

I. BANKDISCONTO'S.

	28 April 1917	20 Juli 1914
Ned. Bank	Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
	Bel. Binn. Eff. 4 1/2 " 1 " '15	4 " 23 " '14
	Vrsch. in R.C. 5 1/2 " 19 Aug. '14	5 " 23 " '14
Bank van Engeland	5 " 6 Apr. '17	3 " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 " 20 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " 10 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Russische Staatsbk.	6 " 27 Juli '14	5 " 1 Apr. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 " 10 " '15	5 " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	5 1/2 " 9 Nov. '16	4 1/2 " 6 " '14
Zwitsersche Nat. Bk.	4 1/2 " 2 Jan. '15	3 1/2 " 19 " '14
Bank van Italië ..	5 " 1 Juni '18	5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3—4 1/2 " —	—
Javasche Bank....	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

II. OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call- money
	Part. disconto	Prolon- gatie				
28 April '17	1 7/8-2 1/8	2 3/4	4 1/8-1/10	4-5/8	—	2-2 1/4
23-28 " '17	1 7/8-2 1/4	2 3/4-3	4 3/4-4 1/8	4-5/8	—	2-3 1/4
16-21 " '17	1 1/2-2 1/4	2-2 1/2	4 1/8-1 3/8	4-5/8	—	2 1/4-3
9-14 " '17	1 1/8-5/8	2-2 1/2	4 1/8-9/10	4-5/8	—	2-2 1/2
25-29 Ap. '16	1 1/2-7/8	4-1/2	4 1/8-5/8	4 1/4-5/4	—	2-1/4
24 A-1 M. '15	4-1/8	4 1/2-5	2 1/8-3	—	—	1 7/8-2 1/4
20-24 Jul. '14	3 1/8-3/10	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

WISSELKOERSEN.

I. KOERSEN IN NEDERLAND.

Voor Londen, Berlijn en Parijs worden voorloopig ook de dagelijksche noteringen te Amsterdam opgenomen. De dagelijksche koersen op New York, alsmede de laagste en hoogste der week zijn aan particuliere opgaven ontleend.

Data	Londen	Berlijn	Parijs	New York
23 April 1917 ..	11.67 3/4	37.60	42.97 1/2	2.45 1/4
24 " 1917 ..	11.60	37.50	42.80	2.44 1/4
25 " 1917 ..	11.61 3/4	37.45	42.85	2.44 1/4
26 " 1917 ..	11.63 3/4	37.52 1/2	42.90	2.44 1/2
27 " 1917 ..	11.64 3/4	37.65	42.90	2.44 1/2
28 " 1917 ..	11.65 1/2	37.65	42.90	2.44 3/4
Laagste der week	11.59	37.30	42.70	2.43 1/2
Hoogste " "	11.68 1/2	37.85	43.02 1/2	2.45 3/8
21 April 1917 ..	11.68 1/2	37.85	42.97 1/2	2.45 1/2
14 " 1917 ..	11.50	37.40	42.35	2.41
Muntpariteit ..	12.10 3/8	59.26	48.—	2.48 3/4

Data	Zwitser- land	Weenen	Kopen- hagen	Stock- holm	Batavia telegrafisch
28 Apr. 1917	47.47 1/2	23.65	70.10	73.85	99 3/4-100 1/2
Langste d. w.	47.25	23.30	68.75	71.75	—
Hoogste " "	47.70	23.87 1/2	70.15	74.10	—
21 Apr. 1917	47.70	23.45	68.75	71.75	99 3/4-100 1/2
14 " 1917	47.35	23.50	69.80	73.40	99 3/4-100 1/2
Muntpariteit	48.—	50.41	66.67	66.67	100

OVERZICHT.

De koersen voor Londen, Parijs en New York konden het groote avance van de vorige week niet behouden. Een gevoelige daling trad in het begin der berichtsweek in, zoodat Londen op 11,60 en New York op 2,44 terug viel. Daarna werd de stemming weder vaster, zoodat de notering aan het einde der week weder 1/2 % beter was. De koers voor Berlijn onderging ongeveer dezelfde stemming. De schommeling was echter geringer. Weenen was daarentegen reeds direct zeer gezocht en steeg van 23,35 tot 23,65 en bleef daarna bijna onveranderd. Zwitserland liep meer evenwijdig met Londen. Skandinavië zeer vast. Kopenhagen steeg van 69,35 tot 70,10. Stockholm van 72,75 tot 74,10, later 73,85. Spanje en Rusland bijna zonder zaken.

II. KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
28 April 1917	4.76.45	5.71 3/4	nom.	40 7/10
Laagste d. week..	4.76.45	5.71	—	40 7/10
Hoogste " " ..	4.76.45	5.71 3/4	—	41 1/8
21 April 1917	4.76.45	5.71 3/4	nom.	40 3/4
14 " 1917	4.76.50	5.71	nom.	41 3/4
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/10

III. KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noterings- eenheden	3 April 1917	5 April 1917	Tijdsperk 10-14 April		14 April 1917
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 7/10	97 7/10	97 3/8	97 7/10	97 3/8
B. Aires	d. p. g. pes.	48 7/8	49	48 3/8	49 1/2	48 3/8
Calcutta	sh/d.p.rup.	1 4/8 1/2	1 4/8 1/2	1 4/8 1/2	1 4/8 1/2	1 4/8 1/2
Hongkong ..	id. p. \$	2 1/4 3/8	2 1/4 3/8	2 1/4 1/4	2 1/4 1/4	2 1/4 1/4
Lissabon	d. p. escudo	31	31	30 1/2	31 1/2	31
Madrid	Peset. p. £	22.03	22.11 1/2	21.85	22.20	22.16
Montevideo ..	d. p. peso	53	53 3/10	53 3/10	53 1/2	53 1/2
Montreal	\$ per £	4.78 1/2	4.78 3/4	4.77 1/2	4.79 3/4	4.77 3/4
Petrograd ..	R. p. £ 10	168	167 1/8	164 3/8	166 3/4	165 3/8
R.d. Janeiro 1)	d. p. milr.	11 15/16	11 20/32	11 20/32	12 1/8	12 1/8
Rome	Lires p. £	36.35	35.22 1/2	33.90	35.25	34.05
Shanghai ..	sh/d.p. tael	3/6 1/4	3/6 1/4	3/5 1/2	3/6	3/5 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2 1/4 3/10	2 1/4 3/10	2 1/4 3/10	2 1/4 3/10	2 1/4 3/10
Valparaiso 1)	d. p. pap. p.	10 11/16	10 15/16	10 11/16	10 15/16	10 23/32
Yokohama ..	sh/d.p. yen	2/1 3/8	2/1 3/8	2/1 3/8	2/1 3/8	2/1 3/8

1) Noteringen op 90 dagen.

Door het uitblijven der Engelsche bladen kunnen wij, tot onze spijt, de wisselkoersen op Londen sinds 15 April j.l. niet geven.

GOUDE EN ZILVER.

GOUDBEWEGING BIJ DE BANK VAN ENGELAND.

Sedert begin Augustus 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

ZILVER.

Notering te Londen.

te New York.

28 April 1917.....	37 3/10	74
21 " 1917.....	37 1/8	74 3/4
14 " 1917.....	36 3/10	73 3/8
7 " 1917.....	36 3/8 1)	73 3/8
31 Maart 1917.....	36 1/2	73 3/8
29 April 1916.....	35 1/8	73 1/2
1 Mei 1915.....	23 15/16	50 1/2
20 Juli 1914.....	24 15/16	54 1/8

1) Notering van 5 April 1917.

NEDERLANDSCHE BANK.

VERKORTE BALANS OP 28 APRIL 1917.

Activa.

Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	{ H.-bk. f 72.845.703,93 1/2 B.-bk. " 34.386,63 Ag.sch. " 13.062.099,87 1/2	f 85.942.190,44
Papier o. h. Buitenl. in disconto	.....	—
Idem eigen portef.	f 8.083.787,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	.....	—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	{ H.-bk. f 43.984.206,92 1/2 B.-bk. " 3.736.966,77 Ag.sch. " 40.972.144,13	f 88.693.317,82 1/2
Op Effecten	..... f 84.271.017,82 1/2	
Op Goederen en Spec.	..... f 4.422.300,—	
		f 88.693.317,82 1/2
Voorschotten a. h. Rijk	.....	f 11.657.752,33 1/2
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud	..... f 61.450.795,—	
Muntmat. Goud	..... f 535.075.749,97	
		f 596.526.544,97
Munt, Zilver, enz.	..... f 6.857.638,20 1/2	
Muntmat. Zilver	.....	—
		f 603.384.183,17 1/2
Effecten		
Bel. v. h. Res.fonds. id. van 1/8 v. h. kapit.	f 5.111.870,12 1/2 3.951.898,25	
		f 9.063.768,37 1/2
Geb. en Meub. der Bank	.....	f 1.400.000,—
Diverse rekeningen	.....	f 62.648.176,19
		f 870.873.175,34
Passiva.		
Kapitaal	.....	f 20.000.000,—
Reservefonds	.....	f 5.155.090,93 1/2
Bankbiljetten in omloop	.....	f 773.591.510,—
Bankassigatiën in omloop	.....	f 3.112.242,03 1/2
Rekening-Courant saldo's		
Van het Rijk	..... f —	
Van anderen	..... f 59.491.718,98	
		f 59.491.718,98
Diverse rekeningen	.....	f 9.522.613,39
		f 870.873.175,34

Beschikbaar metaalsaldo..... f 435.215.784,64
Op de basis van 2/3 metaaldekking..... " 267.976.690,44
Minder bedraaan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is .. " 2.176.078.923,20

Bij vergelijking met den vorigen weekstaat blijken de volgende verschillen:

	<i>Meer</i>	<i>Minder</i>
Disconto's	6.962.081,43 1/2	
Buitenlandsche wissels	34.709,—	
Beleeningen		350.437,55
Goud	5.467.373,83	
Zilver		42.685,79
Bankbiljetten	18.334.495,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's		13.957.844,63

N.B. Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	28 April 1917	21 April 1917
Aan schatkistpromessen.. waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 156.540.000,—	f 135.530.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 69.000.000,—	„ 62.000.000,—
Aan zilverbons ..	„ 83.809.000,—	„ 83.809.000,—
	„ 19.446.203,—	„ 19.222.067,50

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischbare schulden
28 April 1917	596.527	6.858	773.592	62.604
21 „ 1917	591.059	6.900	755.256	79.160
14 „ 1917	590.555	6.856	755.372	80.222
7 „ 1917	590.529	6.680	752.563	73.753
31 Maart 1917	590.515	6.917	745.649	79.535
24 „ 1917	591.015	7.011	729.111	94.210
17 „ 1917	592.024	6.876	731.798	90.624
10 „ 1917	592.024	6.586	739.349	98.414
3 „ 1917	591.560	6.481	744.585	89.986
24 Febr. 1917	591.555	6.577	732.694	80.771
17 „ 1917	590.555	6.481	737.606	71.794
10 „ 1917	589.552	6.673	743.322	62.770
3 „ 1917	589.558	6.646	745.750	94.543
29 April 1916	529.896	1.873	681.864	76.688
1 Mei 1915	298.679	2.242	494.478	39.168
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dek-kings-percentage
	Totaal	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks			
28 April 1917	85.942	69.000	88.693	435.216	72
21 „ 1917	78.980	62.000	89.044	430.156	72
14 „ 1917	77.830	60.000	88.379	429.372	71
7 „ 1917	77.681	60.000	87.316	431.026	72
31 Mrt. 1917	77.537	60.000	86.348	431.495	72
24 „ 1917	78.052	60.000	84.953	432.462	73
17 „ 1917	79.044	60.000	86.300	433.516	73
10 „ 1917	79.421	60.000	87.407	430.158	71
3 „ 1917	78.218	58.000	91.014	430.226	72
24 Febr. 1917	58.721	37.000	86.208	434.538	74
17 „ 1917	59.420	37.000	85.970	434.255	74
10 „ 1917	51.710	29.000	91.257	434.106	74
3 „ 1917	97.049	77.000	78.137	427.245	71
29 Apr. 1916	100.676	79.000	79.128	379.285	70
1 Mei 1915	62.064	—	173.192	193.815	56
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van 2/3 metaaldekking.

JAVASCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden Guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischb. schulden
17 Feb. 1917	72.498	22.232	159.163	35.822
10 „ 1917	71.479	22.701	157.860	38.918
3 „ 1917	72.604	22.805	158.647	39.926
27 Jan. 1917	72.819	23.800	156.293	39.067
19 Feb. 1916	48.696	32.207	140.339	30.300
20 Feb. 1915	25.857	27.926	118.388	16.454
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Beschikbaar metaal-saldo	Dek-kings-percentage
17 Feb. 1917	6.513	36.170	54.164	8.137	56.246	49
10 „ 1917	6.470	36.514	55.205	8.953	54.276	48
3 „ 1917	6.478	35.910	55.640	9.733	56.204	48
27 Jan. 1917	6.543	36.069	56.802	9.031	56.634	50
19 Feb. 1916	6.023	16.707	44.390	26.910	46.775	47
20 Feb. 1915	5.459	8.412	35.133	5.664	26.814	40
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa.

²⁾ Op de basis van 2/3 metaaldekking.

SURINAAMSCH E BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Div. rekeningingen ¹⁾
24 Febr. 1917 ..	737	1.040	1.029	947	286
17 " 1917 ..	726	1.064	1.028	950	282
10 " 1917 ..	714	1.104	986	958	449
3 " 1917 ..	708	1.028	997	965	361
26 Febr. 1916 ..	915	889	1.069	919	694
27 Febr. 1915 ..	1.324	910	1.158	806	472
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

I. BANK VAN ENGELAND.

WEEKSTAAT VAN 14 APRIL 1917.

ISSUE DEPARTMENT.

Notes issued.. £ 71.304.695	Government Debt £ 11.015.100
	Other securities,, 7.434.900
	Gold coin and bullion .... ,, 52.854.695
£ 71.304.695	£ 71.304.695

BANKING DEPARTMENT.

Capital..... £ 14.553.000	Government securities.. £ 37.596.370
Rest..... ,, 3.125.452	Other securities,, 123.623.561
Public deposits,, 49.392.129	Notes..... ,, 32.674.045
Other deposits,, 128.862.754	Gold and silver coin..... ,, 2.076.298
Seven-day and other bills... ,, 36.939	
£ 195.970.274	£ 195.970.274

Door het uitblijven der Engelsche bladen zijn de cijfers van de twee laatste weekstaten hierboven niet kunnen worden opgenomen.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens de cijfers der door de Regeering uitgegeven currency notes van 1 £ en 10 sh. met het bedrag der gouddekking en der tot dekking aangewezen Government securities. De publicatie dezer cijfers geschiedt sedert 26 Augustus 1914.

(In duizenden p. st.)

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
26 April 1917	55.248	38.227	***	***	***
19 " 1917	55.065	38.112	***	***	***
12 " 1917	54.931	38.631	151.713	28.500	115.729
4 " 1917	54.691	38.901	150.049	28.500	115.583
26 April 1916	58.924	34.103	116.244	28.500	75.718
28 April 1915	55.314	34.686	42.099	27.500	8.623
22 Juli 1914	40.164	29.317	.....	.....	.....

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-percentage ¹⁾
26 Apr. '17	37.492	114.437	52.450	117.249	35.471	20,90
19 " '17	37.575	124.044	54.768	124.539	35.403	19,74
12 " '17	37.596	123.624	49.392	128.863	34.750	19,50
4 " '17	39.245	123.308	50.124	128.968	34.240	19,11
26 Apr. '16	33.188	88.397	61.722	85.472	43.271	29,1/2
28 Apr. '15	51.063	146.694	132.067	87.030	39.079	17,1/2
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52,1/2

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

II. DUITSCHE RIJKBANK.

STAAT VAN 23 APRIL 1917.

De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

Metallbestand	Mk. 2.549.132.000
davon Goldbestand	2.532.304.000
Reichs- und Darlehenskassenscheine.....	550.426.000
Noten anderer Banken	8.817.000
Wechsel	8.484.810.000
Lombardforderungen	9.281.000
Effekten.....	105.176.000
Sonstige Aktiva	1.088.009.000
Grundkapital.....	180.000.000
Reservefonds	90.137.000
Notenumlauf	8.144.933.000
Sonstige täglich fällige Verbindlichkeiten..	4.014.336.000
Sonstige Passiva	366.245.000

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens het cijfer der uitgegeven Darlehenskassenscheine. De Scheine, welke niet in kas zijn bij de Reichsbank, circuleeren grootendeels onder het publiek. De Darlehenskassen zijn ingesteld op 11 Augustus 1914.

(In duizenden Mark)

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-percentage ¹⁾
23 April 1917	2.549.132	2.532.304	550.426	8.144.933	38
14 " 1917	2.548.665	2.532.285	444.062	8.359.554	36
7 " 1917	2.548.055	2.531.940	350.236	8.558.866	34
31 Maart 1917	2.546.696	2.530.762	380.649	8.616.015	35
22 April 1916	2.503.783	2.461.470	990.700	6.479.366	54
23 April 1915	2.411.858	2.361.761	799.105	5.055.021	64
23 Juli 1914	1.691.669	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
23 April 1917	8.484.810	4.014.336	4.371.900	533.100
14 " 1917	9.552.276	4.691.812	4.286.900	428.300
7 " 1917	9.941.607	4.819.929	***	***
31 Mrt. 1917	13.596.710	8.405.478	4.242.500	367.900
22 April 1916	4.717.636	1.649.580	2.200.600	963.600
23 April 1915	3.434.828	1.431.418	1.423.000	782.000
23 Juli 1914	750.892	943.964	.....	.....

III. BANK VAN FRANKRIJK.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Van 6 Aug. 1914 tot 28 Jan. 1915 werden geen staten gepubliceerd. De met * geteekende posten komen eerst sedert 28 Jan. 1915 in den weekstaat voor. De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

(In duizenden francs.)

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	* Te goed in het Buitenland	* Buit.gew. voorsch. ald. Staat
26 Apr. '17	5.242.196	1.947.672	256.595	***	9.900.000
19 " '17	5.232.489	1.947.672	257.913	792.194	9.900.000
12 " '17	5.222.346	1.947.672	259.606	780.280	9.800.000
5 " '17	5.213.484	1.947.677	261.240	762.101	9.600.000
27 Apr. '16	4.803.571	—	358.945	769.459	7.200.000
29 Apr. '15	4.191.885	—	376.326	623.183	5.100.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	* Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren.	Rek. Crt. Staat
	500.390	1.252.569	1.157.536	19.009.853	2.508.788	122.129
495.166	1.257.047	1.169.429	19.001.719	2.442.450	97.237	
493.068	1.261.885	1.181.999	18.844.127	2.510.370	91.048	
604.229	1.266.005	1.175.062	18.749.447	2.409.993	86.112	
403.137	1.582.109	1.218.693	15.278.000	2.091.927	42.987	
222.062	2.587.033	662.792	11.539.905	2.329.310	53.909	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.560	

IV. RUSSISCHE STAATSBANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

De post „Schatkistbiljetten” komt eerst sedert 14 November 1914 n. st. in den weekstaat voor. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

(In millioenen Roebel).

Data n. st.	Goud	Tegood i/h bui- tenland	Zil- ver	Schat- kistbil- jetten	Dis- conto's en beleen- ingen	Circu- latie	Rek. Coun- rant
14 Apr. '17	1.477	2.119	121	9.084	850	10.981	2.530
5 „ '17	1.477	2.141	125	8.493	723	10.590	2.214
29 Mrt. '17	1.478	2.141	122	8.339	718	10.278	2.169
21 „ '17	1.477	2.141	118	7.738	722	9.997	2.120
14 Apr. '16	1.829	1.137	62	3.745	1.108	6.078	1.745
14 Apr. '15	1.570	140	50	1.287	1.010	3.313	1.287
21 Juli '14	1.601	144	74	....	757	1.634	1.099

V. BELGIE.

Van de Nationale Bank van België, die haar goudvoorraad naar Londen heeft overgebracht, zijn sedert 6 Augustus 1914 geen weekstaten openbaar gemaakt.

De Société Générale de Belgique is einde 1914 met de functie van circulatiebank belast. Het Notendepartement dezer bank publiceert wekelijks verkorte balansen. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden francs.)

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circu- latie.	Rek. Crt. saldi.
21 April 1917	374.759	86.661	480.000	68.647	899.438	100.760
12 „ 1917	374.915	86.557	480.000	73.966	896.690	109.005
5 „ 1917	374.409	86.346	480.000	62.705	894.333	99.425
31 Maart 1917	374.621	86.298	480.000	66.191	887.022	110.472
13 April 1916	207.928	59.701	480.000	63.239	654.228	152.323
15 April 1915	48.716	6.822	200.000	3.005	172.076	86.491

VI. VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

In werking getreden op 16 November 1914.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden dollars.)

Data	Goud	Zilver	Wissels	Deposito's	Circu- latie	Dekkings- Percen- tage ¹⁾
9 Mrt. '17	538.070	19.113	120.160	732.889	18.787	74,6
2 „ '17	518.541	9.971	132.898	723.055	19.772	74
23 Feb. '17	497.138	15.249	144.232	705.882	19.061	71,4
16 „ '17	292.392	7.609	145.607	699.442	17.089	71,8
10 Mrt. '16	338.539	20.036	54.478	456.961	10.178	75
11 Mrt. '15	246.999	21.603	27.785	288.031	7.004	84

¹⁾ Gouddekking van deposito's en circulatie na aftrek van de posten tusschen de banken onderling.

VEREENIGDE NEW YORKSCHE BANKEN EN TRUST
MAATSCHAPPIJEN.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(Gemiddelden in duizenden dollars.)

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
28 Apr. '17	762.090	3.918.520	28.700	3.678.930	121.920
21 „ '17	754.360	3.906.140	28.710	3.673.530	114.780
14 „ '17	785.640	3.935.990	28.660	3.674.090	139.260
7 „ '17	781.430	3.913.450	28.120	3.363.920	148.530
29 Apr. '16	674.060	3.522.720	31.700	3.363.660	96.330
1 Mei '15	552.130	2.550.370	37.800	2.410.940	170.280
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170 ¹⁾

¹⁾ Op basis van 25 % van alle deposito's.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 30. April 1917.

Wachter, wat is er van den nacht...?

De 33ste maand van den oorlog ligt achter ons. De 33ste maand van een wereldstrijd, die naar „men” in vroeger jaren en ook nog wel in de eerste oorlogsweken meende, geen 33 weken zou kunnen duren, omdat... een oorlog in onzen tijd bij de volmaaktheid der vernietigingsmidde-len waarover men thans beschikte en de machtige sommen gelds, die de moderne Mars zou verslinden, in korten tijd zijn eigen einde brengen moest. Doch ook deze theorie is „grau” te zijn gebleken en het einde laat zich, na 33 lange maanden, nog steeds, en met groeiend begeeren, wachten. Thans vergaderen te Stockholm socialisten, afgevaardigden van oorlogvoerende zoowel als van landen, die tot dusver buiten den oorlogsbrand bleven en in de Rijken die hen uitzonden wordt door een ieder, mede- of tegenstander, in innig verlangen naar het Noorden uitgezien, in de hoop dat van daar ten laatste de blijde vredesboodschap over 't uitgeputte Europa zal weerklinken. Maar helaas wil nog niets er op wijzen, dat zij, die niet in staat waren het uitbreken van de ramp te verhoeden, thans succes zullen hebben in hun pogen om het onheil te bezweren. En intusschen bereidt Europa zich voor op nieuwe maanden van strijd, op nieuwe opofferingen, die de oorlogsgod zal eischen, op nieuwe ontberingen, die hij zal opleggen voor en alee de zwaarden tot ploegscharen, de spiesen tot sikkelen zullen zijn omgesmeed, en de landman de vore zal kunnen trekken daar waar thans de bodem door ruw oorlogsgeweld ligt opengescheurd. De bodem die zich, achter de fronten, wreekt, door den strijders en hunne achtergebleven gezin- nen zijn voortbrengselen, de eerste levensbehoefden, te ont- houden. Want hoe schaarsch zijn niet alom de levensmid- delen geworden, juist in deze laatste oorlogsmaanden! Er is thans bijna geen land in Europa aan te wijzen, dat als gevolg van dezen oorlog geen honger-opstootjes of oproe- ren heeft gekend, althans geen land, dat niet door buiten- gewone, zeer klemmende maatregelen zijn toevlucht heeft moeten nemen om een volstreekte voedselnood te ontwijken. Hoe ze ook genoemd mogen worden: „Lebensmitteldiktator” of „Director General of Food Economy”, allen hebben 't „minder eten” tot parool, en bij 't naarstig streven om den dank der natie te verdienen, ontvangen zij om te beginnen den ondank, zool niet erger, der individuen.

Tot dusver heeft het vrije Brittannië het zonder rant- soeneering van brood weten te stellen, en nog maar kort geleden strekte dit feit der Britsche pers tot stof voor heel wat, dikwerf zeer fier gestemde artikelen. Doch, naar- mate de ook in Engeland heerschende zeer belangrijke schaarschte door de verschillende uitingen van den food- controller en andere autoriteiten bekend werd, verminderde het aantal der vergelijkingen, dat anders gaarne werd getrokken tusschen het gunstige lot van den Brit- schen staatsburger en dat van de bewoners der Midden- europeesche Rijken. Maar, de vele waarschuwingen ten spijt, heeft het Britsche volk, naar het schijnt, den ernst van den toestand niet voldoende ingezien, zoodat de food- controller thans zal overgaan tot de invoering van rant- soeneering bij broodkaart, naar het heet als proef gedu- rende één week doch, zeer waarschijnlijk, om die maatregel van langeren duur te doen zijn teneinde tenminste de periode van groote spanning, de maanden Juni en Juli, die het bin- nenhalen van den Britschen oogst voorafgaan, veilig te kun- nen doorkomen. Intusschen vleit men zich, zoowel in Engeland als aan de andere zijde van het Kanaal met de ge- dachte, dat de groote bondgenoot van over den Oceaan binnenkort in de bres zal kunnen springen. Wat de hoeveel- heid zijner voortbrengselen betreft, zal Amerika zeker tot het bieden van hulp in staat zijn, doch de moeilijkheid ligt in het gebrek aan transportmiddelen opgesloten. En dit probleem, dat grootendeels een uitvloeisel is van den onbe- perkten duikbootoorlog, en dus den oorspronkelijken advoca- ten van dit strijdmiddel wat zijn effect betreft in het ge- lijk stelt, is lang niet gemakkelijk op te lossen. Zelfs niet voor de Vereenigde Staten, het industrieland bij uitnemend- heid, dat binnen de landsgrenzen over zoo rijke bronnen op allerlei gebied beschikt. Het door de onderzeeërs gesla- gen hiaat met stalen schepen aan te vullen, is thans wel een onmogelijkheid. Op een dergelijken intensieven aan- bouw van stalen schepen zijn de Amerikaansche scheeps- werven niet berekend en daarbij zou thans, in weerwil van de groote productie van het materiaal, vermoedelijk niet voldoende staal voor dit doel beschikbaar zijn. Bij de in de afgelopen week te New York gevoerde besprekingen van de Fransche en Britsche afgevaardigden met Amerikaan- sche staatslieden, schijnt dan ook dit punt, als zijnde een

der vraagstukken die het dringendst om oplossing roepen, voornamelijk te zijn behandeld. Zooals reeds in de eerste dagen van Amerika's partijkiezen werd gemeld, bestaat het plan, tot den bouw van houten schepen over te gaan. Amerika kan hierbij de op de Groote Meren in het Noorden des lands met houten schepen van grooten tonnenmaat opgedane ervaringen benutten. Wel zullen deze houten schepen minder snel varen dan stalen, en daardoor langer aan het duikbootgevaar zijn blootgesteld, doch dit laatste zal men door begeleiding met oorlogsvaartuigen trachten te verminderen. De geallieerde landen verwachten van dezen nieuwen aanbouw reeds binnen enkele maanden verlichting van beteekenis.

Met dezen steun aan zijn geallieerden doen derhalve de Vereenigde Staten een der eerste schreden op het oorlogspad. Dra gevolgd door het besluit om binnen een week tijds aan Frankrijk en Italië \$ 200 miljoen te leenen. Mocht het betreffende bericht, dat tot dusver nog niet officieel werd bevestigd, juist zijn, dan zou wellicht in het laatste gedeelte er van: de leening aan Italië, een vingerwijzing te bespeuren zijn, dat dit land in de naaste toekomst een levendiger deel aan den oorlog zal gaan nemen dan tot heden het geval was. Niettemin heeft Italië sinds begin 1916 zijn cijns aan den oorlog — wij hebben thans slechts het oog op de financiële zijde — in niet geringe mate betaald, hetgeen tot uitdrukking komt in den belangrijken aanwas der staatsschuld van het land. De oorlogsleening van Januari 1916 bracht 2100 miljoen lire aan nieuwe middelen op; in hetzelfde jaar werden, in Juni en October, 5 pCts. schatkistbons met 3- en 5-jarigen looptijd uitgegeven, waarop voor 1700 miljoen lire werd ingeschreven. Gedurende 1916 steeg voorts het bedrag aan schatkistbiljetten in omloop met 2700 miljoen lire. Op de jongste oorlogsleening, 5 pCt. „Consols” à 90 pCt., was tot begin dezer maand meer dan 3610 miljoen lire ingeschreven, waarvan 2490 miljoen aan „nieuw” geld. Al zijn deze sommen op zich zelf zeer belangrijk, zoodat het Italië vermoedelijk in de toekomst nog moeite genoeg zal kosten om in de hogere eischen, die deze leeningen in rente en aflossing aan de schatkist zullen stellen, te voorzien, toch vallen zij in het niet naast de enorme sommen, die de overige oorlogvoerenden, — die intusschen ook veel hogere oorlogskosten hebben — aan binnenlandsche leeningen ontvingen. Wat wellicht tot schraging zou kunnen strekken aan de somwijlen geuite veronderstelling als zou de oorlog in Italië niet populair zijn. Doch daar Amerika ook hier de — welgevulde — hand schijnt te willen bieden, behoeft bij de Entente-landen althans ten opzichte van Italië's volhouden geen vrees meer te bestaan.

Intusschen bereidt Amerika ook zijn eigen daadwerkelijk deelnemen aan de krijgsvorrichtingen voor. Een militaire dienstplichtwet is in de afgelopen week aangenomen, waarbij de groote meerderheid welke het ontwerp zoowel in het Huis van Afgevaardigden als in den Senaat wist te behalen, merkwaardig is. Toch is het wel wat boud, uit het groote aantal der voorstemmers tot een alles overheerschenden Duitscherhaat bij de Amerikanen te besluiten, en de wel eens gehoorde veronderstelling, dat de Vereenigde Staten zich paraat wenschen te maken om een eventueel militair optreden van Japan tegen het land te keer te kunnen gaan, klinkt in dit opzicht tamelijk plausibel.

Ter beurze te New York was de afgelopen week van een geregeld verloop bij de meeste fondsen geen sprake. De voorbereidingen tot den oorlog richtten de gedachten meer en meer op de oorlogslasten en die gedachtengang wekte gewoonlijk niet tot het aangaan van omvangrijke verbintenissen ter beurze op. Integendeel was het aanbod van fondsen vaak overheerschend, waardoor de markt dikwerf een gedrukt voorkomen kwam te dragen. Een uitzondering vormden U. S. Steel-aandeelen, die op ruime schaal werden gekocht in verband met het aangekondigde extra-dividend van 3 pCt. en den gunstigen uitslag van het bedrijf over het eerste kwartaal 1917. De aandeelen konden van 111½ op 23 dezer, tot 116½ op 26 April opkomen, brokkelden daarna fractioneel af. De willige houding van Steels verleende de geheele markt steun, doch daar overigens weinig kooplust bestond, konden de meeste fondsen hiervan slechts in geringe mate profiteren. Marinewaarden lagen tamelijk vast en konden één à twee pCt. opkomen.

Te onzent was de beurs in de afgelopen berichtsperiode wederom zeer stil.

De prolongatiekoers is iets gestegen (heden werd 3 pCt. genoteerd) doch geld is ruim verkrijgbaar gebleven.

	24 Apr.	27 Apr.	30 Apr.	Rijzing of daling.
5 % Ned. Werk. Schuld..	101 1/8	100 15/16	101	+ 1/8
4 % „ „ „	91 1/2	92 3/4	93	+ 1 1/2

	24 Apr.	27 Apr.	30 Apr.	Rijzing of daling.
3 1/2 % Ned. Werk. Schuld..	81 1/4	81 1/8	81 3/8	+ 1/8
3 % „ „ „	70 1/2	70 9/16	70 9/16	+ 1/16
4 % Hongarije Goud . . .	41 3/4	41 3/4	41 1/2	+ 3/4
4 % Oostenr. Kronenrente	38	37 1/2	37 3/8	- 3/8
5 % Rusland 1906	73 7/8	73 1/2	73 15/16	+ 1/16
4 1/2 % Iwangerod Dombrowa	71 1/2	70	71 15/16	+ 7/16
4 % Rusland Cons. 1880 . .	60 1/4	60 1/2	61 7/16	+ 1 3/16
4 % Rusland bij Hope & Co.	62 7/8	61 9/16	61 9/16	- 1 5/16
4 % Japan 1899	70 3/4	69 1/2	69 1/2	- 1/4
5 % Brazilië 1895	59 3/8	60 7/8	61 1/4	+ 1 7/8
5 % Brazilië 1913	58 3/8	58 3/8	58 3/8	

In de *Amerikaansche afdeling* waren het begrijpelijkerwijs Steelaandeelen die de aandacht vroegen. Zij werden af en toe flink gekocht, waardoor de koers een zevental pCt. kon rijzen. De kooplust is evenwel weder betrekkelijk vlug bevredigd geworden en als gevolg daarvan kon niet het geheele avans bewaard blijven. Steels sloten iets onder het hoogste punt.

	24 Apr.	27 Apr.	30 Apr.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry . .	70	70 3/8	69 3/8	- 5/8
Anaconda Coppet	164	167 1/4	166 1/16	- 2 1/16
Un. States Steel Corp.	106 15/16	110 15/16	109 15/16	+ 3 2/16
Atchison Topeka	101	101 1/16	101 15/16	+ 15/16
Southern Pacific	95 1/2	93 3/8	93 3/8	- 2 3/8
Union Pacific	140	139 1/2	139 1/4	- 3/4
Int. Merc. Marine afgest. . .	29 3/4	31 1/2	30 1/4	+ 1 1/2
„ „ „ „ prefs	83 1/2	85	84 1/16	+ 9/16

Ook voor de *locale* markt is het een zeer stille week geweest, waarin slechts voorbijgaand aan enkele fondsen aandacht werd geschonken. Zoo konden *scheepvaartwaarden* hun vaste houding handhaven, ditmaal gesteund door de berichten, dat ons twintigtal in Engeland liggende schepen 1 Mei huistoe kan varen, beschermd door de verklaring van Duitsland, dat de vaart alsdan veilig zal zijn. In deze afdeling werden voornamelijk nog de aandeelen Holland-Amerika-Lijn verhandeld, die — ook na het knippen van het dividend van 55 pCt. — in vaste houding bleven verkeerden.

Van Indische ondernemingen bleef de grondtoon voor *rubbers vast*; *cultuurwaarden* waren eerder verlaten.

In verband met berichten omtrent het aanboren van een nieuwe bron op de terreinen der Perlak Petroleum Maatschappij, waren hare aandeelen voorbijgaand ongeveer 10 pCt. hooger gezocht. Later liep de koers van het hoogste punt (73) iets terug. Russische petroleumwaarden lagen ook wat beter in de markt, zeker niet zonder invloed van het gepubliceerde jaarverslag over 1916 der North Caucasian Oilfields. Ook in Rumeensche soorten leefde de handel af en toe op.

Tabakken waren zwakker.

	24 Apr.	27 Apr.	30 Apr.	Rijzing of daling.
Ned. Ind. Handelsbank	229	223	223	- 6
Ned. Handel-Mij.	188 3/4	184 1/8	184 3/4	- 4
Amsterd. Superfosfaatfabr. . .	137 1/2	142 1/2	142	+ 4 1/2
Insuline Oliefabriek	230	240	240	+ 10
Ant. Jurgens Ver. Fabrieken	265 1/2	271	271	+ 6 1/2
Philips' Gloeilampenfabriek .	320	314 3/4	315	- 5
Cultuur-Mij. d. Vorstenlanden	245	243 3/8	243 1/2	- 1 1/2
Handelsver. Amsterdam	353	353 1/2	355	+ 2
Javasche Cultuur-Mij.	365	368	369 3/4	+ 4 3/4
Kon. Petroleum-Mij.	519 1/2	519 3/8	520	+ 1/2
Amsterdam Rubber-Mij.	232	228	231 1/2	- 1/2
Kon. Hollandsche Lloyd	170 3/4	172 1/2	172 1/4	+ 1 1/2
Kon. Ned. Stoomboot-Mij. . . .	218 1/8	220	222 1/4	+ 4 1/8
Bothnia Vrachtvaart-Mij. . . .	348 3/4	360	360	+ 11 1/4
Deli-Maatschappij	484	482 3/4	485 1/2	+ 1 1/2

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

30 April 1917.

Tarwe. Behalve de dagelijksche telegrafische berichten omtrent de markten in Noord-Amerika heeft ook deze week weinig nieuws ons bereikt. De loop dier markten was echter ook zonder verdere commentaren zeer leerzaam. In den loop der week steeg de prijs van Mei-tarwe te Chicago niet minder dan 43 cent per bushel, zoodat hij op Zaterdag 28 April \$ 2,74 had bereikt, tegen \$ 1,03 3/4 (Juli-termijn) op 1 Juli 1916, \$ 1,40 3/4 (September-termijn) op 1 September 1916, \$ 1,74 3/4 (Mei-termijn) op 1 Januari 1917 en \$ 1,99 3/4 (Mei-termijn) op 1 April 1917. De enorme prijsverhooging was weder voornamelijk het gevolg van vermindering van den Noord-Amerikaanschen voorraad van

oude tarwe. Nieuwe ongunstige oogstberichten kwamen slechts weinig voor en het nieuws aangaande de winter-tarwe was zelfs eenige malen bepaald geruststellend te noemen. De nieuwe oogst-termijnen zijn te Chicago dan ook veel minder gestegen dan de Mei-termijn, te weten 19 cent voor den Juli-termijn en 8 cent voor den September-termijn. Uit de korte berichten, die ons hier bereikten, is echter niet na te gaan, of deze den algemeenen toestand betreffen, of slechts van plaatselijken aard zijn. Over het algemeen schijnt echter na het begin van April de stand van de wintertarwe niet te zijn verergerd. Binnenkort zullen nu de berichten over de zomertarwe beginnen binnen te komen en een goede oogst van deze soort in de Vereenigde Staten en Canada kan van het reeds gestichte kwaad nog veel herstellen. Naar het heet geschiedt de uitzaai onder gunstige omstandigheden. Uit Argentinië kwam het bericht, dat de Regeering aan de gezanten der Euteute-mogendheden heeft bericht, dat de uitvoer van 300.000 ton tarwe alsnog zal worden toegestaan, welke hoeveelheid het land, na reserveering van een voldoende kwantum voor eigen consumptie en den nieuwen uitzaai, nog zal kunnen missen. De tarwe-prijzen vertoonden, misschien wegens dezen maatregel, in het begin der week weder eenige verhoging, waarvan echter later weder een gedeelte verloren ging.

Maïs. Ondanks de slechte verwachtingen van den nieuwen maïsogst in Argentinië, welks opbrengst in Maart officieel werd geschat op 1½ miljoen ton tegen een gemiddelden uitvoer gedurende de laatste 15 jaar van 2,6 miljoen ton (voor de laatste 5 jaar is dit cijfer zelfs 4,2 miljoen ton), zijn in den loop der week de maïsprijzen daar 35 à 40 centavos per 100 K.G. gedaald, tengevolge van het

gebrek aan scheepsruimte. Hoe nijpend dit gebrek is blijkt uit dezen onnatuurlijken prijsloop, die samen viel met prijsverhoging in Chicago van circa 10 cents per bushel tengevolge van kleine aanvoeren en eene goede inlandsche vraag. Zoodra meer scheepsruimte kan worden beschikbaar gesteld voor den afvoer van maïs uit Argentinië zal daar dan ook eene sterke prijsverhoging mogen worden verwacht.

Gerst. De voor export in Noord-Amerika beschikbare hoeveelheid gerst wordt van steeds geringer beteekenis en de spaarzame aanvoeren vinden vooral van goede soorten steeds gemakkelijk koopers, ook voor binnenlandsch gebruik, vooral wat de betere soorten aangaat.

Lijnzaad. De prijsstijging van de vorige week in Argentinië is tot staan gekomen en de markt toonde zelfs eenige neiging tot inzinking. Tot verschepingen van eenige beteekenis naar Noord-Amerika schijnt het dus nog niet te zijn gekomen, doch de groote behoefte aan lijnzaad in de Vereenigde Staten kan in de naaste toekomst nog zeer goed tot zulke verschepingen leiden.

Buitenlandsche granen in Nederland.

Sedert ons vorige marktbericht bracht het S.S. Soestdijk 7100 ton Amerikaansche tarwe aan en eenige verdere partijen schijnen spoedig te mogen worden verwacht. Veevoeder is in de afgelopen week in onze havens niet aangekomen, doch het bericht, dat de reeds zoo lang in Britsche havens liggende Nederlandsche stoomschepen met voedergraan, lijnkoeken, etc. eindelijk op 1 Mei veilig voor duikbooten naar Nederland zullen kunnen doorvaren, doet voor deze week eene leniging van den ergsten nood verwachten, ook wat haver voor de paarden betreft, waarvan het gebrek zich zeer sterk doet gevoelen.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres *)		
	Tarwe Mei	Maïs Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Maïs Mei	Lijnzaad Mei
30 Apr. '17	271	149 7/8	68 3/8	15,35	9,90	23,20 ¹⁾
23 „ '17	232 1/4	139 1/4	63 7/8	15,20	10,30	23,50
29 Apr. '16	113 7/8	76 3/8	44 7/8	7,90	4,60	11,30
30 Apr. '15	162	76 7/8	54 1/4	13,20	6,05	10,55
30 Apr. '14	92 1/4	63 3/4	36 3/8	8,70 ²⁾	4,95 ²⁾	12,70
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 3/8 ¹⁾	36 1/2 ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ per Juni.

*) De noteeringen van Buenos Ayres zijn van '21 en 28 April.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	30 April 1917	23 April 1917	29 April 1916
Tarwe.....	588,— ¹⁾	588,— ¹⁾	368,— ¹⁾
Rogge (No. 2 Western) ..	nom.	nom.	nom.
Maïs (La Plata)	345,— ¹⁾	345,— ¹⁾	255,— ¹⁾
Gerst (46 lb. feeding)....	345,— ¹⁾	345,— ¹⁾	365,—
Haver (38 lb. white clipped)	20,— ¹⁾	20,— ¹⁾	17,20
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad)	200,— ¹⁾	200,— ¹⁾	160,—
Lijnzaad (La Plata).....	nom.	nom.	457,50

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	22-28 April 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	22-28 April 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	1917	1916
Tarwe.....	7.100	107.532	194.986	—	4.553	4.225	112.085	199.211
Rogge.....	—	4.465	7.007	—	—	—	4.465	7.007
Boekweit.....	—	654	5.539	—	—	500	654	6.039
Maïs.....	—	64.899	73.816	—	50.129	40.430	115.028	114.246
Gerst.....	—	2.608	37.979	—	5.492	3.549	8.100	41.528
Haver.....	—	—	18.260	—	15.042	4.218	15.042	22.478
Lijnzaad.....	—	8.322	21.817	—	7.560	28.284	15.882	50.101
Lijnkoek.....	160	16.480	63.700	—	20.576	4.165	37.056	67.865
Tarwemeel.....	—	5.137	450	—	—	—	5.137	450

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Tarwe.....	3.162	109.566	205.718	—	—	—	109.566	205.718
Maïs.....	—	7.479	46.697	—	—	—	7.479	46.697

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJzer Clv. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
27 April 1917..	nom.	130.-/-	230.10/-	30.10/-	—
20 „ 1917..	nom.	133.-/-	219.15/-	30.10/-	—
28 April 1916..	89/3	132.-/-	198.5/-	34.10/-	105.-/-
30 April 1915..	65/5	77.-/-	159.10/-	21.-/-	64.-/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

WOL.

De markt te Bradford verkeert in vaste stemming. Het gerucht loopt dat de regeering zich ook de controle over

„Wastes” zal verzekeren, zoodat ten slotte alle takken van de textielindustrie onder controle staan. Ook schijnt het, dat uit hoofde van beperkte scheepsruimte, slechts wol, noodig voor militaire doeleinden, uit Australië zal mogen worden ingevoerd. Het koude weder heeft veel schade aangericht onder de lammeren van Noord-Engeland.

Noteeringen te Bradford:

Data	64 average	Colonial carded			
		56	50	46	40
27 April 1917.....	72	56	45	37	32
20 „ 1917.....	72	56	44	37	32
27 April 1916.....	42 1/2	36	32	28	25

KAPOK.

(Opgave van de Makelaars Gebrs. van der Vies, Amsterdam.)

Kapakstatistiek op 30 April 1917.

Importeurs:	Voorr.	Aanv.	Verk.	N.O.T.
	1 Jan. 1917.	tot 30 Apr.	tot 30 Apr.	Voorr. 30 Apr.
Amsterdam-Bat. Hsvg. . .	—	187	187	—
H. G. Th. Crone	—	691	669	22
Edgar & Co.	617	1832	2449	—
Landbouw-Mij. Geboegan.	—	90	90	—
Landbouw-Mij. Ngobo. . .	—	388	388	—
Mirandolle Voute & Co. .	133	205	338	—
Weise & Co.	—	510	510	—
	750	3903	4631	22

Prijs van prima N. O. T.

Kapak op 30 April

90 à 100 cts. in 1917	—	—	—	—
geen notering in 1916	—	—	—	—
35 cts. in 1915	6579	36885	32824	10640
geen notering in 1914	6733	39629	39799	6563
46 à 47 cts. in 1913	3053	29907	26302	6658
46 1/2 cts. in 1912	4178	42245	37536	8887
45 à 46 cts. in 1911	798	23025	22027	1796
40 cts. in 1910	13274	18701	26308	5667
34 1/2 à 35 1/2 cts. in 1909	14729	27669	17594	24604
34 à 35 cts. in 1908	15560	24062	20845	18777

KATOEN.

Noteringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands.)

	27 Apr. '17	20 Apr. '17	13 Apr. '17	27 Apr. '16	27 Apr. '15
New York	20,40 c	19,85 c	20,85 c	12,15 c	—, — c
Liverpool	12,88 d	12,26 d	13,08 d	7,87 d	5,86 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '16	Overeenkomstige perioden	
	tot 13 Apr. '17	1915—'16	1914—'15
Ontvangsten Gulf-Havens..	4560	4106	6362
„ Atlant. Havens	1803	2171	3280
Uitvoer naar Gr. Brittannië	2213	2021	3060
„ „ 't Vasteland.	1796	1841	3437
„ „ Japan etc.	451	334	394

Voorraden in duizendtallen	13 April '17	13 April '16	13 April '15
Amerik. havens	1134	1331	1495
Binnenland	988	945	784
New York	97	251	179
New Orleans	365	332	362
Liverpool	—	816	1538

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester dd. 4 April 1917.

De prijs van middling Amerikaansche katoen is vrijwel gelijk aan die van verleden Donderdag toen het hoogste punt gedurende dit seizoen werd bereikt. Bij de maandwisseling was er een kleine reactie, doch prijzen hebben zich sedert hersteld. De markt blijft echter zeer gevoelig voor alle invloeden hoewel de grondtoon vast is en men over het algemeen op den duur hogere prijzen verwacht. Voorraden in Liverpool zijn klein en er is niet veel kans, dat deze spoedig groter zullen worden. Prijzen in Amerika zijn vaster geworden na de publicatie van de Boodschap van President Wilson aan het congres en men meent, dat de nieuwe toestand zich o.a. zal openbaren in groote regeringsorders en verder in het verlenen van faciliteiten voor den export. Nieuwe oogsternijnen zijn ook weer vaster, hoofdzakelijk door het ongunstige weer. Men meent bovendien, dat het overschot van de oude oogst voorloopig niet aan de markt zal komen en dat koopers op hogere prijzen zullen speculeeren. In Egyptische katoen heeft weer een stijging plaats gevonden, zoodat de prijs nu meer dan twee shillings per pond bedraagt. Er worden slechts weinig zaken gedaan, doch de markt blijft zeer vast.

Spinners van Amerikaansche garens sukkelen nog onder een geringe vraag en steeds toenemende transportmoeilikheden. Het grootste gedeelte van de spinnerijen zal nu op Goeden Vrijdag sluiten tot de tweede Dinsdag na Paschen,

zoodat deze fabrieken dus totaal tien dagen stilstaan. Het is maar te hopen, dat in die tijd de spoorwegmaatschappijen de opgehoopte voorraden zullen kunnenervoeren en dan later de aangeboden hoeveelheden wat sneller zullen expedieren. De binnenlandsche vraag is nog steeds niet veel verbeterd. Wel zijn er nog enkele regeringsorders geplaatst, zoodat over het algemeen de toestand wel iets gunstiger is. De exportvraag blijft bevredigend, vooral voor de West-Europeesche markten, terwijl er ook voor het Verre Oosten in bundels om te verven weer iets gedaan is. Getwijnde Amerikaansche garens worden weinig gevraagd en spinners daarvan zijn om orders verlegen. In Egyptische garens bestaat meer belangstelling voor inslag om te twijnen en tricotategarens, doch in de stapelsoorten wordt weinig gedaan. Prijzen zijn wel hooger maar toch minder gestegen dan de ruwe katoen.

De doekmarkt verbeterd nog steeds niet en fabrikanten hopen, dat na de Paaschdagen de toestand wat gunstiger zal worden. Verschillende weverijen sluiten eveneens gedurende tien dagen. De transportmoeilikheden worden ernstiger en groote hoeveelheden goederen wachten in de havenplaatsen op verscheping. Van Zuid-Amerika en de kleinere markten in Afrika komen geregeld orders binnen, terwijl ook verschillende regeringsorders geplaatst worden en deze voor fabrikanten in den regel zeer welkom zijn.

RUBBER.

De positie is nog steeds ongewijzigd.

De slotnoteringen der afgelopen week luiden:

Prima Crêpe Mei/Juni . .	2/11 3/4	einde vorige week	3/1 1/4
Juli/Dec.	2/10 3/4	„ „ „	3/—
Hard fine Para	3/— 1/2	„ „ „	3/2 1/2

JAVA KINABAST.

(Opgave van het Kina-Bureau.)

De Unit-Limite voor den verkoop der Pharmaceutische Basten voor de veiling van 3 Mei 1917 is vastgesteld op: 20,86 Cts. per 1/2 K.G.

SUIKER.

De toestand aan onze Bietsuikermarkt is onveranderd en de kleine omzetten beperkten zich tot de afwikkeling van enkele contracten. Waren er in het begin der week nog koopers in de markt voor Mei-levering tot f 21 1/4, thans wordt voor dezen termijn niet meer dan f 21 3/8 geboden.

Aangaande den uitzaai van beetwortels kwamen geen nieuwe berichten binnen, doch zal de uitgestrektheid van den aanplant in de verschillende landen nu wel spoedig definitief vastgesteld kunnen worden.

De Engelsche regering heeft een besluit uitgevaardigd, dat van af 1 April geen verdere importstatistiek van suiker gepubliceerd zal worden. Waar de import, zooals onlangs vermeld, van 1 Januari tot 31 Maart heeft bedragen 274.169 tons tegen 369.643 tons verleden jaar en de afname van ongeveer 100.000 tons uitsluitend komt voor rekening van de maanden Februari en Maart — in Januari werd zelfs nog 30.000 tons meer ingevoerd dan verleden jaar — blijkt hieruit duidelijk, dat het met de beperking der suikerconsumptie in Engeland thans ernst wordt. Dit is een feit, waarmede de Javasuikermarkt rekening zal moeten houden.

Op Java beginnen thans de eerste suikers van den nieuwen oogst binnen te komen en blijven de vooruitzichten voor het rendement zeer gunstig. De groote kwantiteiten, die nog overkocht in handen van Chineezzen zijn en op ongeveer 9.000.000 picols getaxeerd worden, beginnen reeds eenigen invloed op de markt uit te oefenen. Zoo zijn eerste leveringen Superieur thans te koop tot f 13 1/2 en No. 16 en hooger tot f 12. De grootste Chineseesche houders hebben weliswaar besloten om op te slaan en niet te verkoopen, doch uit deze aanbiedingen blijkt, dat er zwakke speculanten zijn, die verkoopen moeten. De suikerfabrikanten hebben al hunne vroege leveringen tot flinke prijzen verkocht en kunnen met de restanten hunner oogsten den verderen loop der markt kalm aanzien.

De Amerikaansche markt blijft vast. De notering voor Spot Centrifugals fluctueerde tusschen 6,27 en 6,21 c. Het is niet onmogelijk, dat de laatste raming van den Cuba-oogst van 2.700.000 tons nog ietwat te hoog zal blijken te zijn, zoodat de positie in Amerika zeer krachtig genoemd kan worden. De aanvoeren bedroegen 61.000 tons, de versmeltingen 65.000 tons en de voorraden 284.000 tons tegen 114.000 tons in 1916.

Cuba-statistiek:

	1916/17	1915/16	1914/15	
Ontv. der week tot 7 Apr.	94.565*	150.339	84.000	tons
Totaal sedert 1 Dec. 1916	1.378.470	1.937.384	1.390.786	"
Werkende fabrieken....	?	182	175	"
Export d. week tot 7 Apr.	55.000	89.564	117.000	"
Totaal sedert 1 Dec. 1916	778.823	1.123.040	864.040	"
Totaal voorr. op 9 Apr.	500.000	813.528	491.000	"

* Slechts 6 havens.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Mei	Londen			New York 96% Centrifug.
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granu- lated fob.	
27 April 1917..	f 21 ³ / ₈	47/1 ¹ / ₂	—	32/6	6,27
20 " 1917..	" 21 ¹ / ₂	47/1 ¹ / ₂	—	—	6,27
27 April 1916..	" 27 ¹ / ₂	47/1 ¹ / ₂	20/-	30/4 ¹ / ₂	6,39
27 April 1915..	" 20 ³ / ₈	31/-	18/-	—	4,64 & 4,67
21 Juli 1914..	" 11 ¹ / ₂	18/-	—	—	3,26

JAVA THEE.

(Herleid tot 1/1 Kisten.)

Voorraad 30 Maart 1917	35280
Sedert aangevoerd	8044
	43324
Sedert afgeleverd	14191
Voorraad heden	29133
Waarvan in de eerste hand.....	94

KOFFIE.

(Uit het Mailbericht van de Makelaars G. Duuring & Zoon; Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Te berichten valt ditmaal alleen dat binnen de vastgestelde prijzen, alles — en veel is dat helaas niet — wat voorkomt, gretig wordt opgenomen, in de hoop dat, voor zooverre dit Ned.-Indische koffie betreft, daarvoor dan ook uitvoer-consenten zullen gegeven worden, want N.O.T. komt bijna niet meer voor.

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
28 April 1917	191.000	6950	1.330.000	6000	12 ¹⁵ / ₁₆
20 " 1917	207.000	6800	1.441.000	6000	12 ³ / ₁₆
28 April 1916	299.000	7425	1.217.000	7100	11 ¹³ / ₁₆
24 Juli 1914	353.000	4900	889.000	5700	16

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
28 April 1917..	26.000	2.024.000	97.000	9.308.000
28 April 1916..	12.000	3.030.000	51.000	10.929.000

COPRA.

Ook deze week ging er weder niets om en is de notering f 47⁷/₈ dan ook geheel nominaal.

De markten te Londen en Marseille blijven zeer vast gestemd.

Ceylon cif. Londen £ 47/10 en cif. Marseille £ 54.5. (koopers).

NOTEERINGEN.

Java f. m. s.

28 April 1917..	f 47 ⁷ / ₈	N.O.T.-condities.
21 " 1917..	" 47 ⁷ / ₈	
28 April 1916..	" 40 ⁵ / ₈	
28 April 1915..	" 67	
20-25 Juli 1914..	" 28 ³ / ₄	

VERKEERSWEZEN.

BINNENVRACHTEN.

In de afgelopen week was er eenige meerdere bedrijvigheid in de Rotterdamsche haven door het binnenkomen van een zestal graanschepen; de Amstedijk, de Noordam, de Oosterdijk, de Soestdijk, benevens 2 schepen voor de Reliefcommissie. Ik noem hier alleen de graanschepen, omdat deze bijna uitsluitend werk geven aan de binnenvaartschepen; de stoomschepen welke met stukgoederen binnenkomen,

brengen slechts sporadisch werk aan voor binnenscheepvaartuigen. De reliefschepen worden in den regel in de eigen schepen der Reliefcommissie gelost en slechts bij gebrek aan eigen ruimte, komen deze vrachten aan de markt.

De tarwe-aanvoeren worden veel vrijer aan de markt gebracht dan de maïs, haver, gerst, lijnkoeken aanvoeren, immers van deze laatste aanvoeren komen 60 % aan de beurtlijst der particuliere schippers en 40 % aan de beurtlijst der kantoor-schepen (voor Amsterdam resp. 80 % en 20 %). Het is te betreuren dat de tarwe-bevrachtingen, waarvoor men, wat de kantoor-schepen betreft, slechts bij aanvraag voor in aanmerking kan komen, niet op dezelfde wijze geregeld worden.

De liggelden voor regeeringsgraan zijn vastgesteld in dier voege, dat voor tarwe een schaal is aanvaard, die van f 5,50 voor 500 quarters loopt tot f 12,— voor 3000 quarters en voor andere granen van f 4,75 voor 75 ton tot f 17,— voor 1400 ton en daarboven. Op alle liggelden is sedert 1 October 1916 een verhooging toegestaan van 15 %.

BEVRACHTINGEN.

28 April 1917. Door het niet aankomen van overzeesche post kan over de afgelopen week geen overzicht gegeven worden.

GRAAN.

Data	Petro- grad Londen/ R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
23/28 April 1917	—	—	—	—	—	—
16/21 " 1917	—	—	—	—	—	—
24/29 April 1916	—	—	f 14,25	13/-	f 105	167/6
26 Ap./1 Mei 1915	—	—	10/-	8/-	63/0	65/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ¹ / ₄	1/11 ¹ / ₄	12/-	12/-

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijn- stutten)	Holland (pitch- pine)	Engeland (pitch- pine)
23/28 April 1917....	—	—	—	—
16/21 " 1917....	—	—	—	—
24/29 April 1916....	—	—	—	—
26 April/1 Mei 1915....	—	—	—	215/- ¹⁾
Juli 1914....	f 12,—	24/6	75/-	77/6

ERTS.

Data	Bilbao Middles- bro'	Cartha- gena Middles- bro'	Grieken- land Middles- bro'	Poti Middles- bro'
16/21 " 1917....	—	—	—	—
24/29 April 1916....	21/-	21/-	—	—
26 April/1 Mei 1915....	12/6	14/-	—	—
Juli 1914....	4/3	5/4 ¹ / ₂	5/9	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Cron- stadt
23/28 Apr. 1917	—	—	—	—	—	—
16/21 " 1917	—	—	—	—	—	—
24/29 Apr. 1916	fr 60,-	86/3	110/-	—	f 6,50	—
26 A./1 Mei 1915	" 22,75	30/6	30/-	25/6	" 6,—	—
Juli 1914	" 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladiwo- stock West Europa	Chili West Europa (salpeter)
16/21 " 1917....	—	—	—	—
24/29 April 1916....	117/6	140/-	200/-	150/-
26 April/1 Mei 1915....	57/6	80/-	87/6	55/- ¹⁾
Juli 1914....	14/6	16/3	25/-	22/3

1) Per zeilschip.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Hout gezaagd en pitchpine per St. Pet. Standard van 165 kub. vt., mijnstutten per vadem van 216 kub. vt.

Overige noteringen per ton van 1015 K.G.

Nederlandsche Bank voor Russischen Handel

BANQUE NÉERLANDAISE POUR LE COMMERCE RUSSE

Kapitaal 5.000.000 Roebels.

Kantoor: 20 NEWSKY PROSPECT **PETROGRAD.**
Telegramadres: NEDRUSBANK

De Bank neemt gelden à deposito en in rekening-courant en verricht alle soorten wissel- en bankzaken.

Voor inlichtingen kan men zich wenden tot alle kantoren van de NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ en de TWENTSCHE BANK, zoomede tot de heeren HOPE & Co. en LIPPMANN, ROSENTHAL & Co. te Amsterdam en R. MEES & ZONEN te Rotterdam.

NEDERLANDSCHE GRONDBRIEFBANK

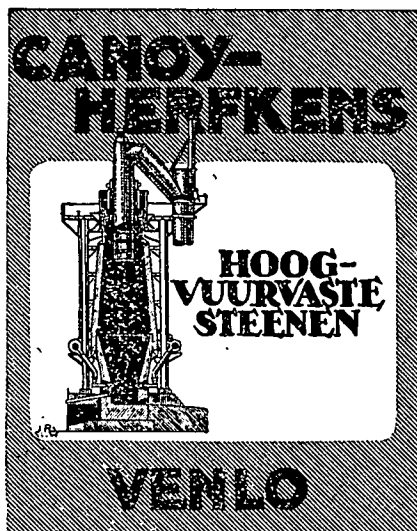
HEERENGRACHT 495, AMSTERDAM

5 pCt. Obligatiën (Grondbrieven) tegen Beurskoers
Gecertificeerd door de Centrale Trust-Compagnie

Verkrijgbaar in stukken van f 2500,—, f 1000,—, f 500,— en f 100,— op elk goed effectenkantoor

J. & J. M. VOORHOEVE
Makelaars in Assurantiën
Anno 1836

ROTTERDAM

PRACTISCH EFFECTENBOEK

ter vereenvoudiging van administratie en ten gebruike voor de

VERMOGENSBELASTING

Prijs f 1,—

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ, R'DAM

GEBROEDERS CHABOT ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN

Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco Chèque-Rekening. Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Verkoop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal- e.a. verzekeringen van elken aard.

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22 AMSTERDAM

KAPITAAL EN RESERVEN f 5.500.000,—

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4 PCT.

GELDEN OP DEZEN TERMIJN GESTORT ZIJN NA AFLOOP VAN HET JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STILZWIJGEND VOOR GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER HALF JAAR OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

DE SPAARNE-BANK

HAARLEM

Gestort Kapitaal en Reserves f 1.184.000,—

REKENING-COURANT, CREDIETEN, INCASSEERINGEN, ASSURANTIËN, WISSELS, EFFECTEN, COUPONS, PROLONGATIËN, DEPOSITO'S, ENZ.

VAN RIJN & CO

UTRECHT — POSTBUS 40

EENIGE FABRIKANTEN
VAN DE UTRECHTSCHER

FIJNE TAFELMOSTERD

GEO. H. MCFADDEN & BRO. COTTON MERCHANTS

PHILADELPHIA—NEW YORK

Vertegenwoordiger voor Nederland: D. BREEKLAND, Oldenzaal—Enschede

PIERSON & Co.
AMSTERDAM

BOISSEVAIN & Co.
NEW YORK

FINANCIEREN IN- EN EXPORT. — BEHANDELEN VERSCHEPINGS- EN ANDERE DOCUMENTEN.
BEZORGEN OPSLAG, VERSCHEPING EN ASSURANTIE VAN GOEDEREN.
FOURNEEREN EN INCASSEEREN WISSELS OP ALLE PLAATSEN IN DE VER. STATEN EN CANADA.
OPENEN REKENING-COURANT MET RENTE-VERGOEDING.

RUSSISCH-HOLLANDSCHE BANK

RUSSKO-GOLLANDSKI BANK Telegram-Adres: PETRODAM BANQUE RUSSO-HOLLANDAISE
PETROGRAD — NEWSKI PROSPEKT 21. ILINKA IPATEWSKI PEREOULOK 3 — MOSCOU

Volgestort Kapitaal Rs. 10.000.000 Rentevergoeding op chèque-rekeningen tot nader order 4 pCt. Reserven Rs. 1.000.000

Financiering van im- en export. Rembours-credieten. Incasseering en aan- en verkoop van wissels. Handelsinformaties.
Inlichtingen verkrijgbaar bij de Hoofdvertegenwoordiging voor Nederland:

de Rotterdamsche Bankvereniging te Amsterdam en Rotterdam

PH^s VAN OMMEREN REEDER, CARGADOOR, EXPEDITEUR,
ROTTERDAM ASSURANTIE

Agent van Stoomvaartlijnen naar: AUSTRALIË en NIEUW-ZEELAND, CHINA en JAPAN, BRITSCHE-INDIË, ZUID-AFRIKA, CHILI en PERU,
MEXICO, WEST-INDIË, LONDON, LIVERPOOL, MANCHESTER, SOUTHAMPTON en CORK.

PHs. VAN OMMEREN (LONDEN) LTD, LONDEN VAN ES & VAN OMMEREN, AMSTERDAM
THE PH. VAN OMMEREN CORP'N OF NEW YORK, NEW YORK COMPTOIR MARITIME ANVERSOIS, ANTWERPEN

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf
ROTTERDAM

Scheepsbouw en Machinefabriek

Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang

Drie droogdokken met lichtvermogen tot 14000 ton

Dwarshelling

Drijvende kranen met lichtvermogen tot 120 ton

Telefoon: 7303 en 7304

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam

WERKSPoor, AMSTERDAM

Land- en Scheeps-Machines - Dieselmotoren

Installatiën voor Suikerfabrieken - Polderbemalingen

IJzerconstructiën

GEBR. VAN UDEN

ROTTERDAM - AMSTERDAM - ZAANDAM

Reeders en Cargadoors
Bevrachtingsagenten - Expeditieus
KOOP en VERKOOP VAN SCHEPEN
Telegram-Adres: „VANUDEN”

ALGEMEEN ADRESBOEK VAN NEDERLAND
TEN DIENSTE VAN HANDEL EN NIJVERHEID

Algemeene Naamlijst van beroepen en bedrijven uit alle Gemeenten. Naar officieele gegevens bewerkt

14de druk. Gebonden in geheel linnen band f 12,50

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ, Rotterdam

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

Hollandsche Vereeniging tot Exploitatie van Margarinefabrieken

GEVESTIGD TE ROTTERDAM

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL f 36.000.000,—

verdeeld als volgt:

- f 12.000.000,— gewone Aandeelen,
  - f 12.000.000,— 5½ % gegarandeerde cumulatief-preferente Aandeelen,
  - f 12.000.000,— 6 % cumulatief-preferente winstdeelende Aandeelen,
- waarvan geplaatst en volgestort:
- f 8.400.000,— gewone Aandeelen,
  - f 8.400.000,— 5½ % gegarandeerde cumulatief-preferente Aandeelen,
  - f 8.400.000,— 6 % cumulatief-preferente winstdeelende Aandeelen.

RAAD VAN COMMISSARISSEN:

S. VAN DEN BERGH Jr., Margarinefabrikant, te Rotterdam.
 Mr. K. P. VAN DER MANDELE, Directeur der Rotterdamsche Bankvereeniging, te Rotterdam.
 Dr. A. PLATE, Oud-Voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken, te Rotterdam.

DIRECTEUR:

ARN. S. VAN DEN BERGH.

UITGIFTE VAN

f 4.740.000,— 5½ pCt. gegarandeerde cumul.-pref. Aandeelen

f 4.800.000,— 6 pCt. cumul.-pref. winstdeelende Aandeelen

deelende in de winst over het boekjaar 1917,
 deel uitmakende van het bovengenoemde geplaatste en volgestorte maatschappelijk kapitaal.

De ROTTERDAMSCH E BANKVEREENIGING bericht, dat zij op

DONDERDAG 10 MEI a.s.

van des voormiddags 9 tot des namiddags 4 uur

de inschrijving op bovengenoemde Aandeelen tot den koers van 100 pCt. openstelt bij hare kantoren te ROTTERDAM, AMSTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Prospectussen, inschrijvingsbiljetten en exemplaren der statuten zijn aldaar verkrijgbaar.

ROTTERDAM, 5 Mei 1917.

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

BATAVIA

's-GRAVENHAGE

AMPENAN, BANDOENG, CHERIBON, HONGKONG, INDRAMAJOE,
 MEDAN, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SINGAPORE,
 SOERABAYA, TEGAL, TJILATJAP, WELTEVREDEN.

Kapitaal f 30.000.000,—

Reserven f 14.000.000,—

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, AALSMEER, BEVERWIJK, HILLEGOM, HOOFDDORP, LISSE, IJMUIDEN

Volgestort Kapitaal f 3.050.000,—

Reserve f 712.500,—

VAN RIJN & Co
 UTRECHT — POSTBUS 40

EENIGE FABRIKANTEN
 VAN DE UTRECHTSCH E

FIJNE TAFELMOSTERD

DE SPAARNE-BANK
 HAARLEM

Gestort Kapitaal en Reserves f 1.184.000,—

REKENING-COURANT, CREDIETEN, INCASSEERINGEN, ASSURANTIËN,
 WISSELS, EFFECTEN, COUPONS, PROLONGATIËN, DEPOSITO'S, ENZ.

HOLLANDSCHE BANK VOOR ZUID-AMERIKA

AMSTERDAM

BUENOS AIRES

RIO DE JANEIRO

KAPITAAL EN RESERVEN f 15.865.000,—

REMBOURSCREDIETEN — IN- EN VERKOOP VAN WISSELS — INCASSEERING VAN WISSELS
CREDIETBRIEVEN — TELEGRAFISCHE UITBETALINGEN — HANDELSINFORMATIËN

VERLEENT BEMIDDELING TOT HET AANKNOOPEN VAN HANDELSRELATIES IN
ARGENTINIË EN BRAZILIË

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ

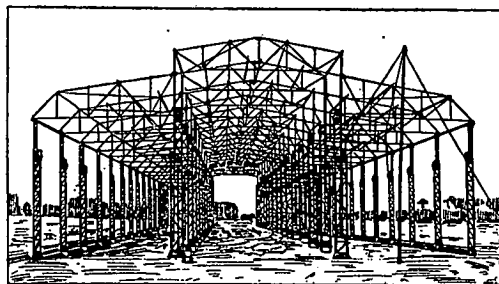
GESTORT KAPITAAL f 60.000.000,— RESERVEFONDS f 9.925.432,—

Hoofdkantoor: AMSTERDAM - Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in de voornaamste plaatsen van NEDERLANDSCH-INDIË,
in de STRAITS-SETTLEMENTS, in BRITSCHE-INDIË en in CHINA.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten,
Incasseeringen en Financieringen, Schriftelijke of Telegrafische Credieten,
Reiscredietbrieven, Deposito's, Rekeningen-Courant,
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Nederlandsche Staalindustrie
Rotterdam
Yzerbouw - Lijsten - Kranen

CREDIETVEREENIGING

Gevestigd te AMSTERDAM — Oppericht 1853

KAPITAAL f 5.000.000,—

RESERVES f 1.160.000,—

HOOFDKANTOOR en BIJKANTOREN te AMSTERDAM

AGENTSCHAPPEN te: ALKMAAR, ARNHEM, DEVENTER, DORDRECHT, 's-GRAVENHAGE, GRONINGEN,
LEEWARDEN, MAASTRICHT, MIDDELBURG, NIJMEGEN, ROTTERDAM, TILBURG, UTRECHT en ZWOLLE.
CREDIETEN, REKENING-COURANT met Rentevergoeding, DEPOSITO'S, INCASSEERINGEN.

Aan- en Verkoop van CHEQUES OP HET BUITENLAND.

Eerste Nederlandsche Hypotheekbriefbank

's-GRAVENHAGE — LANGE VIJVERBERG 9

Geeft af 4 $\frac{1}{2}$ % en 4% Algemeene Hypotheekbrieven
tegen beurskoers.

R. MEES & ZONEN

KASSIERS EN BANKIERS
ALLE BANKZAKEN
SAFE-DEPOSIT

ANNO 1720

MAKELAARS IN ASSURANTIËN
ALLE ASSURANTIËN
MOLESTVERZEKERINGEN